

Alue- Integraattori

PÄÄKIRJOITUS

Se pyörii sittenkin 2

EUROOPAN UNIONI

Brysselin kuulumisia 3
 EU:n rahoitusratkaisu tyydyttävä Suomen aluekehittämiselle 4
 Alueellinen yhteistyö -tavoite tulevalla kaudella 6
 Itävalta siirtyy pöydän päähän 7
 Naapuruus- ja kumppanuusinstrumentin valmistelua jatketaan 8
 Alueellinen yhteistyö -tavoitteen valmistelutilanne 9
 Tavoiteohjelmien väliarviointeja ajantasaistettu 11
 Tavoiteohjelmien seurantakomiteat koolla 13
 Ohjelmien sulkemiseen valmistautuminen aloitettu 14
 Itämeren Interreg IIIB -ohjelmassa sidottu lähes kaikki rahat 15

KANSALLINEN ALUEPOLITIikka

Uudistunut aluepolitiikka sai myönteisen arvion OECD:lta 16
 Alue- ja kaupunkipolitiikkaministerikokous Bristolissa 18
 Maakuntaohjelmien toteuttamissuunnitelmat valmistuneet 19
 Harvaan asutut alueet huomioon uuden kauden valmistelussa 20
 Suomi vuonna 2006 Urbactin puheenjohtaja 20
 Aluebarometri 2005: Maakuntien kehitysnäkymät valoisat 21

HALLINNON KEHITTÄMINEN

Valtion palvelutavoitteilla parannetaan asiakaspalvelua 22
 Kainuun hallintokokeilu käynnistynyt lupaavasti 23

TUTKIMUSPALSTA

Periferisyyden syndrooma 24
 Espon-tutkimusohjelma loppusuoralla 25

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Aluepolitiikan pohjoismainen yhteistyö uudistuu 26

SVENSK RESUME

Svensk resumé 27

22.12.2005

Se pyörii sittenkin

Tuskaisan puserruksen jälkeen EU:lla on nyt yhteisesti hyväksytty budjettiratkaisu, jonka varassa se ja sen jäsenmaat voivat suunnitella tulevaisuutta. Ministeri **Manninen** totesi heti neuvottelutuloksen selvittyä, että pelätty tukien merkittävä leikkaus EU:n laajentumisen myötä ei toteudu. Merkittävää on, että budjetin loppusumman laskevassa Suomen asema ei heikentynyt verrattuna aikaisempiin esityksiin. Jatkossa tullaan kansallisesti päättämään, millä tavalla tuet kohdentuvat.

Pitkän epätietoisuuden jälkeen on helpottavaa päästä tositoimiin ohjelmakauden vaihtumisen valmistelussa. Tärkeintä tästä eteenpäin on, että käytettävissä olevan rahan ohjautuminen suunnitellaan kansallisesti mahdollisimman hyvin ja rahoitus käytetään parhaalla mahdollisella tavalla alueiden hyväksi. Toinen tärkeä kysymys on, että valmistelutyö tapahtuu tehokkaasti siten, että kauden vaihto vuoden 2007 alussa sujuu ilman katkoksia. Erityisiä vaatimuksia Suomelle tässä tilanteessa asettaa se, että kansallisen valmistelun rinnalla Suomen tulee oman puheenjohtajakautensa aikana syksyllä 2006 pystyä toimimaan koko EU:n mittakaavassa niin, että mahdolliset jäljelle jääneet ongelmat ratkotaan ja tekninen valmistelu etenee aikataulussa.

Kansallisella tasolla on edelleen paljon avoimia kysymyksiä. Kansallisen strategisen viitekehyksen valmistelu on melko pitkällä, ja luonnos on tarkoitus lähettää lausuntokierrokselle tammikuun lopulla. Tähän prosessiin liittyen EU-varojen hallinnointimallista sekä EU-rahojen ja siihen liittyvän kansallisen rahoituksen budjetointimallista on käyty keskusteluja. Alueiden kehittämiseen vaikuttavien alueellisten määrärahojen kokoamiseen ja päätöksentekoon liittyvä aluekehityslain muutos tulee voimaan 1.1.2007, ja sen toimeenpano on käynnistymässä. Lisäksi SM:n tuottavuusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi tuottavuushyötyjen aikaansaaminen tulevia hallintomalliratkaisuja tehtäessä. SM:n tavoitteena on sekä yksinkertaistaa ja keventää hallintoa että siirtää operatiivisia tehtäviä alueille silloin kun se on mahdollista. Hallinnolliset asetelmat tässä vytyhdessä ovat varsin mutkikkaat, jo-

ten mutkien oikaiseminen ja hyvään lopputulokseen pääseminen vaatii hyvää yhteistyötä kaikilta osallisilta.

Aluekehittämistä on edistetty myös konkreettisella maakunnallisella kokeilulla kuluneen vuoden aikana. Kainuun hallintokokeilusta on saatu ensimmäinen Tampereen yliopiston väliraportti. Sen sanoma on myönteinen. Arvioinnin mukaan Kainuun malli on ollut onnistunut tulkinta yhtäältä siitä, millaisia muutoksia Kainuun toimintaympäristön haasteet vaativat ja toisaalta siitä, kuinka radikaali uudistus vallitsevassa poliittisessa ilmapiirissä on ollut mahdollinen. On myös syntynyt yhteinen käsitys siitä, että kokeilu tuli todelliseen tarpeeseen. Kainuun hanke yhtäältä räätälöitiin selkeästi kainuulaisille, ja he lähtivät siihen vapaaehtoisesti, toisaalta se sisältää myös velvoittavaa lainsäädäntöä. Tutkijoiden mukaan Kainuun malli sisältää sopivassa suhteessa vapaaehtoisuuden ja pakon elementtejä. Myös rahoitusmallia arvioitsijat pitivät onnistuneena.

Toki kokeilu on vielä alkuvaiheissa, ja esimerkiksi rahoitusmallin toimivuutta on parempi arvioida vasta muutaman vuoden tähtämellä, mutta kokeilun lähtökohdat vaikuttavat arvioinnin valossa ilmeisen hyviltä. Oma mielenkiintonsa liittyy kysymykseen, onko malli sovellettavissa muuallakin. Siitä tutkijat hieman varoittavat. Kokeilusta saatavaa tietoa on joka tapauksessa syytä käsitellä ja levittää, joten seurantarayhmä järjestää helmikuussa Kainuussa seminaarin, jossa tarkastellaan ensimmäisen toimintavuoden tuloksia. Toivon mukaan tiedoista on hyötyä myös kunta- ja palvelurakennehankkeelle, joka näinä aikoina vetää yhteen aluekierroksen tuloksia.

Vuoden loppu on arvioinnin aikaa. Eri tahoilla tulokset keskusteluissa ja vapaamuotoisesti itse kukin olemme arvioineet kuluneen vuoden saavutuksia. Niistä voi todeta, että maailma ei tänäkään vuonna tullut valmiiksi, mutta parin piirun verran eteenpäin kuitenkin on päästy pitkän tähtäimen tavoitteiden toteuttamisessa. Menestyksellistä Uutta Vuotta kaikille Alue-Integraattorin lukijoille!

Silja Hiironiemi

Brysselin kuulumisia:

Rahoituskehys – miten tähän tultiin

Ennen vuoden viimeistä huip-pukokousta EU oli omalaatuisen odotuksen tilassa. Ensin puheenjohtajamaa Iso-Britannia piti muita jännityksessä kertomatta, aikooko se tehdä omaa esitystä vuosien 2007–13 rahoituskehyyksi vaiko ei. Kun se sitten ilmoitti, että uusi ehdotus tulee, se antoi ymmärtää, että esitys tulee olemaan ratkaisevasti erilainen kuin kesällä kaatunut Luxemburgin esitys. Seuraavaksi se pihtasi ehdotuksen jättämistä viimeiseen mahdolliseen hetkeen. Ja kun esitys lopulta tuli, se oli Luxemburgin esityksen kopio – vain loppusumma oli olennaisesti pienempi.

Esityksen jättämistä seurasi suuri itku ja parku. Sitä vastustivat kaikki vakaassa – ja oikeaksi osoittautuneessa – uskossa, ettei esitys suinkaan olisi puheenjohtajan viimeinen sana. Samalla kaikki kuitenkin ilmaisivat halunsa jatkaa neuvotteluja. Syitä oli täsmälleen yksi: Iso-Britannia ilmoitti ensimmäistä kertaa oma-aloitteisesti olevansa valmis pienentämään omaa jäsenmaksupalautustaan. Kun Luxemburg oli vaatinut palautuksen pienentämistä 14 miljardilla eurolla, minkä Britannia hylkäsi, niin nyt se itse tarjosi alennukseksi kahdeksaa miljardia euroa. Ei riittä, huusivat muut.

Kovaa peliä

Puheenjohtaja esitti budjetin loppusumman pienentämistä siten, että Luxemburgin uusille jäsenmaille lupaa-mista alue- ja rakennetuista leikattai-

siin 8,5 prosenttia. Se oli rumaa peliä, mutta puheenjohtajalla oli esityksensä tueksi kaksi perustelua. Ensinnäkin uusien jäsenmaiden saama tulonsiirto olisi edelleen kaksinkertainen toisen maailmansodan jälkeen Länsi-Euroopalle annettuun Marshall-apuun nähden. Lisäksi yksikään maa ei koskaan aikaisemmin ole pystynyt käyttämään kaikkea sille myönnettyä apua.

Esityksen todellinen oveluus piili siinä, että pienentämällä menopuolen loppusummaa tarjottiin kaikille netto-maksajille parempaa ja muille vanhoille jäsenmaille vähintään yhtä hyvää sopimusta kuin Luxemburg sekä pieniä hyvytyksiä niille neljälle, jotka olivat kesällä kaatamassa Luxemburgin esitystä. Puheenjohtaja laski, etteivät Ranska ja Saksa lopulta voisi äänestää sellaista esitystä vastaan, joka heidän kannaltaan oli parempi kuin se, jonka he olivat valmiita hyväksymään kesäkuussa.

Tämä pani uudet jäsenmaat todella pahaan välikäteen. Ne olivat saamassa toivottua pienemmän, mutta silti merkittävän summan riihikuivaa rahaa. Jos kehyyksestä sopiminen jäisi seuraavien puheenjohtajien kausille, maksatusten alku siirtyisi vähintään puolella vuodella eteenpäin. Eikä kukaan voinut antaa takeita siitä, että sovun syntyminen olisi näillä eväillä onnistunut Itävallan tai Suomen johdolla yhtään sen paremmin.

Maksualennus pääroolissa

Pienestäkin erimielisyydestä on aina

mahdollista rakentaa iso riita, kun siitä tehdään periaatekysymys ja kun siihen liitetään asiaan kuulumattomia li-säehtoja. Kaiken avain oli Ison-Britannian maksualennuksen taso. Luxemburg oli esittänyt sen jäädyttämistä, Britannia tarjosi sen pienentämistä. Puheenjohtajan mukaan alennuksen perusteellisempi remontti olisi mahdollinen vain, jos samalla puututtaisiin budjetin maataloustukiin. Tämän mahdollistamiseksi puheenjohtaja esitti koko budjetin rakenteen uudistuksen aloittamista vuonna 2008.

Kun valtionpäämiehet kokoontuivat Brysseliin, kaikki odottivat **Tony Blairilta** uutta ilmoitusta suuremmasta alennuksesta. Oman maansa mediassa jo petturiksi leimatulla Blairilla tiedettiin olevan hyvin vähän liikkumavaraa. Siksi maksualennukseen alettiin kytkeä mitä ihmeellisimpiä aineksia: Saksa antoi ymmärtää, että jos sopu syntyisi, se olisi valmis hyväksymään ranskalaisten ravintolapalvelujen arvonnisäveron laskun; Ranska puolestaan uhkasi, ettei se hyväksy brittien tukemaa Makedoniaa EU:n ehdokasjäseneksi, ellei sopua synny, jne.

Helipotus oli suuri, kun puheenjohtaja perjantain ja lauantain välisen yönä löi nuijan pöytään sovun syntymisen sinetiksi.

Kielo Karioja

EU:n rahoitusratkaisu tyydyttävä Suomen aluekehittämiselle

EU:n koheesipolitiikkaan osoitetaan kokonaisuudessaan 308 miljardia euroa eli 36 prosenttia kauden 2007–2013 rahoituskehystistä. Tästä summasta konvergenssitavoitteen osuus on 81,7 prosenttia (251 mrd. euroa), alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen osuus 15,8 prosenttia (49 mrd. euroa) ja Euroopan alueellisen yhteistyön tavoitteen osuus 2,4 prosenttia (7,5 mrd. euroa).

Suomeen kohdistuvat EU:n rakennerahastotuet ovat noin 1 535 miljoonaa euroa koko kaudella, keskimääräinen tuki vuodessa on noin 219 miljoonaa euroa. Vähennystä kuluvan kauden tukitasoon on noin 26 prosenttia. Ratkaisu on Suomen osalta käytännössä sama kuin Luxemburgin kesäkuinen esitys. Erilaiset muille jäsenmaille suunnatut parannukset kuitenkin vähensivät hiukan Suomen saantoa kokonaispotista.

Euroopan sosiaalisen ja taloudellisen koheesion edistäminen on yksi Euroopan unionin keskeisistä tavoitteista. Rakennerahastot ja koheesiorahasto ovat EU:n tärkeimmät rahoitusinstrumentit tämän politiikan toteuttamisessa. Hyväksyessään uusien jäsenmaiden liittymisen unioniin, vanhat jäsenmaat samalla hyväksyivät koheesipoliittisten tukien painottumisen EU:n uusiin jäsenmaihiin.

EU:n laajenemisen myötä koheesipolitiikan painopiste on selkeästi

Eurooppa-neuvoston 17.12.2005 saavuttama sopimus EU:n 2007–2013 rahoituskehystistä merkitsee noin neljänneksen vähennystä Suomen saamiin EU:n rakennerahastotukiin kuluvan kauden tasoon verrattuna. Tukitason laskusta huolimatta Suomen neuvottelutulosta voidaan pitää tyydyttävänä. Rahoitusratkaisun synnyttyä voidaan EU:n rakennerahastoasetusten uudistus saattaa valmiiksi ja käynnistää uudet ohjelmat vuonna 2007.

uusissa jäsenmaissa. Tässä muuttuneessa tilanteessa voidaan Suomen tukiin kohdistuneita leikkauksia pitää kohtuullisina. Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteessa on Suomeen kohdistuvan tuen asukaskohtainen tuki-intensiteetti EU:n korkeimpia. Suomi hyötyy EU:n rakennepoliittisista tuista suhteellisesti enemmän kuin useimmat muut vanhat jäsenmaat.

Itä- ja Pohjois-Suomelle erityisrahoitus

Erityisen merkittävää Suomelle on Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asuttujen alueiden erityistarpeiden tunnustaminen ja niiden sisällyttäminen EU:n erityisrahoituksen piiriin. Nämä alueet saavat nyt 35 euron asukaskohtaisen lisän vuodessa. Lisärahoitus kohdennetaan suuraluetasolla, jolloin sen piiriin kuuluu Pohjois-Suomessa nykyistä tavoite 1 -ohjelma-alueita suurempi väestömäärä.

Merkittävä tekijä Itä- ja Pohjois-Suomen rahoitusratkaisua arvioitaessa on, että näiden alueiden erityistuki on kytketty yhteen Espanjan, Ranskan ja Portugalin syrjäisten alueiden erityiskohtelun kanssa. Pitkällä aikavälillä on merkityksellistä, että EU:n pohjoisten harvaan asuttujen alueiden ymmärtään kärsivän pysyvistä kehitystä haittaavista tekijöistä.

Itä-Suomi saa lisäksi siirtymäajan tukeen perustuvan erityiskohtelun. Itä-Suomi on statukseltaan kasvuvaikutusalue (phasing in), mutta sen rahoitus lasketaan paremman eli tilastovaikutusalueen kohtelun mukaisesti (phasing out). Erityiskohtelu perustuu alueen nykyiseen statukseen tukikelpoisena tavoite 1 -ohjelma-alueena, alhaiseen bruttokansantuotteeseen EU15:een verrattuna sekä harvaan asutukseen. Ratkaisu on normaalia phasing in -siirtymäajan kohtelua parempi ja tuo Itä-Suomeen noin 10 miljoonaa euroa li-

särahoitusta vuositason li-
nearinen lasku ei ole niin jyrkkä ja läh-
tötaso verrattuna vuoden 2006 rahoit-
ukseen on korkeampi.

Leikkaukset alue- ja rakennepoli-
tiikan rahoitukseen kohdistuvat suhteellisesti voimakkaammin Etelä- ja
Länsi-Suomeen. Tukien alueellisella ja
temaattisella kohdentamisella voidaan
kuitenkin myös Etelä- ja Länsi-Suomes-
sa sekä Ahvenanmaalla jatkaa kehittä-
mispolitiikkaa EU:n rakennerahasto-
ohjelmilla. EU:n rakennetukien tar-
kemmassa alueellisesta kohdentumis-
esta päätetään kansallisesti, lukuun
ottamatta Itä-Suomea, jonka tukitaso
määrittyy siirtymäkauden alueen las-
kentaperusteiden mukaisesti.

Muita Suomeen vaikuttavia sopimuskohtia

Rahoituskehyksiä koskevaan sopimuk-
seen sisältyy rahoituksen käyttöä kos-
kevia kirjauksia, jotka vaikuttavat Suo-
men ohjelmien toimeenpanoon. Yksi
tällainen on vanhojen jäsenmaiden oh-
jelmiin sovellettava Lissabonin strate-
giaa tukevien toimenpiteiden ”korva-
merkintä”: ohjelmakauden aikana 75
prosenttia alueellinen kilpailukyky ja
työllisyys -tavoitteen resursseista tulee
käyttää tämän mukaisiin toimenpitei-
siin.

Rahoitusratkaisun yhteydessä so-
vittiin myös arvonlisäveron hyväksyttä-
vyydestä tukikelpoiseksi kustannuk-
seksi. ALV on hyväksyttävä kustannus
vain siinä tapauksessa, että se on lopul-
linen kustannus muulle kuin julkisoi-
keudelliselle yhteisölle.

Arvonlisäveron kohtelu on yhden-
mukainen kaikissa rahastoissa ja vas-
taa tältä osin Suomen tavoitetta. Kom-
mission alkuperäiseen esitykseen ver-
rattuna tehty ratkaisu on edistystä
EAKR:n tuen osalta, mutta heikennys-
tä ESR-rahoitteisiin tukitoimiin. Rat-

kaisu heikentää julkisoikeudellisten
yhteisöjen, kuten kuntien, asemaa yleis-
ten kehittämishankkeiden päätoteutta-
jana. Kuluvalle ohjelmakaudella tällai-
set hankkeet ovat muodostaneet tärke-
än osan erityisesti laajoissa hankkeis-
sa.

Uusille jäsenmaille helpommat tukiehdot

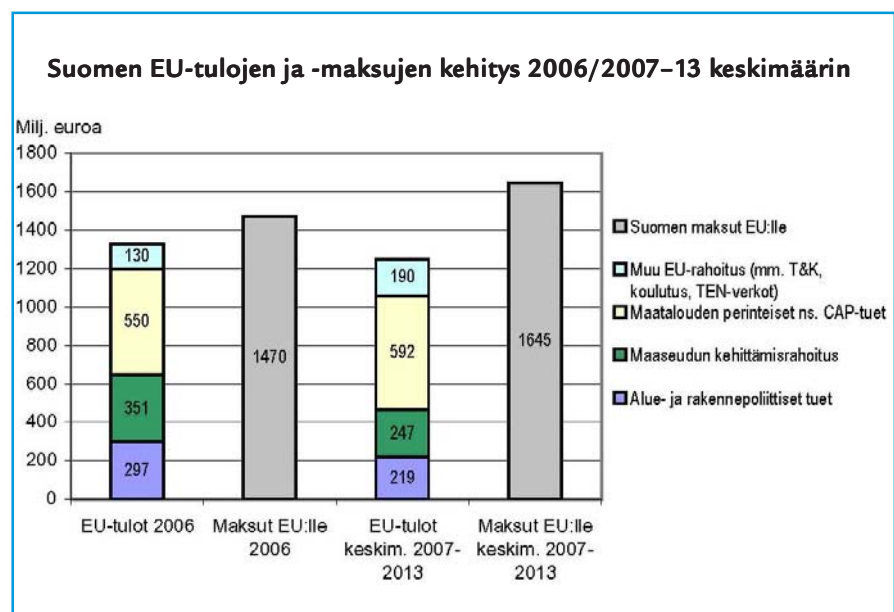
Koheesiopolitiikan osalta Britannian
neuvotteluratkaisun avain oli uusiin
jäsenmaihin kohdistuvan tuen vähen-
täminen noin 2,5 miljardilla eurolla
verrattuna Luxemburgin kesäkuiseen
esitykseen. Vastineena tukitason leikka-
ukselle uusille jäsenmaille tehtiin hel-
potuksia tuen käyttöä koskeviin ehtoi-
hin, jonka myötä edellytykset tukien
täysimääräiselle hyödyntämiselle ovat
paremmat. Yksi helpotuksista on jäsen-
maalta vaadittavan kansallisen osara-
hoitusosuuden alentaminen. Niissä
maissa, joiden BKT on alle 85 prosent-
tia EU25:n keskiarvosta kansallinen
rahoitusosuus voi olla vain 15 prosent-
tia kokonaiskustannuksista. Näitä mai-
ta ovat EU:n uusien jäsenmaiden sekä
Romanian ja Bulgarian ohella myös
Kreikka ja Portugali.

Maille annettiin muita helpom-
mat ehdot myös arvonlisäveron tukikel-
poisuuden osalta: ALV olisi tukikelpoi-
nen kustannus silloin, kun sitä ei voi
vähentää. Lisäksi maihin sovelletaan
maksusitoumusten automaattiseen
palautumiseen N+3 -sääntöä. Tämä tar-
koittaa sitä, että käyttämättömien mak-
susitoumusten automaattista palautta-
mista EU:n budjettiin pidennetään yh-
dellä vuodella vuosina 2007–2010.
Muuten sovelletaan N+2 -sääntöä.

Uusille jäsenmaille sekä Romani-
alle ja Bulgarialle tehdään lisäksi mah-
dolliseksi rahoittaa EAKR-varoilla so-
siaalisen asumisen hankkeita. Kansal-
lisen osarahoitusosuuden laskelmiin
voidaan sisällyttää myös yksityisiä kus-
tannuksia, kun muilla laskelmassa
huomioidaan vain kansalliset julkiset
kustannukset.

Erot eri maiden tukiehdossa tu-
levat aiheuttamaan hallinnollisia ongel-
mia alueellisen yhteistyön ohjelmissa.

Antti Valle

Alueellinen yhteistyö -tavoite tulevalla kaudella

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen osalta neuvotteluissa päädyttiin komission esittämään rahoitusta alhaisemmalle tasolle. Rahoitus painottuu kuitenkin rajat ylittävään yhteistyöhön, mikä vastaa Suomen tavoitteita. Näin ollen edellytykset EU:n tukemien rajat ylittävän yhteistyön ohjelmien jatkamiselle Suomen raja-alueilla säilyvät hyvinä. Myöskään valtioiden välisen yhteistyön ohjelmien rahoitukseen kohdistuneet leikkaukset eivät estä Suomelle tärkeiden ohjelmien jatkamista.

Rajat ylittävän yhteistyön osalta komissio laatii luettelon tukikelpoisista alueista heti asetusten valmistuttua, mutta varsinaiset ohjelma-alueet EU:n sisärajoilla määritellään jäsenmaiden kesken. Suomen keskustelut tulevan kauden ohjelma-alueista käynnistyivät naapurimaiden kanssa jo alkusyksyllä 2005. Myös ohjelmien rahoituksesta sovitaan jäsenmaiden kesken. Yhteisistä ohjelma-alueista pyritään pääsemään sopimukseen Ruotsin ja Viron kanssa

alkuvuodesta 2006, jolloin toimeksianto itse ohjelmien valmistelusta voitaisiin antaa alueille kevään aikana. Tavoitteena on, että rajat ylittävän yhteistyön ohjelmat voitaisiin käynnistää vuoden 2007 aikana.

Valtioiden välisen yhteistyön ohjelma-alueet määritellään yhteisön koheesiopolitiikkaa koskevissa strategisisuuntaviivoissa (CSG). Nykyisellä kaudella Suomi on osallistunut Itämeren ja Pohjoisen Periferian ohjelmiin, joiden ohjelma-alueisiin on tulossa vain pieniä muutoksia. Tulevien ohjelmien valmistelutyö on käynnistynyt jäsenvaltioiden toimesta loppuvuodesta 2005 ja tavoitteena on ohjelmien käynnistäminen niin ikään vuonna 2007.

Suomen tavoitteena oli painottaa rahoitusta raja-alueyhteistyöhön, mutta lopputulos itse asiassa ylitti tavoitteemme tältä osin (77 %). On mahdollista, että valtioiden välisen yhteistyön ohjelmien rahoituksen varmistamiseksi joudutaan Suomessa käyttämään kansallista joustomahdollisuutta rajat

ylittävän ja valtioiden välisen yhteistyön välisen rahoitussuhteen tasapainottamiseksi.

Yhteistyöohjelmat Venäjän rajalla

EU-rahoitteiset yhteistyöohjelmat Venäjän rajalla siirtyvät tulevalla ohjelma-kaudella Euroopan naapuruus- ja kumppanuusinstrumentti ENPI:n piiriin eli ne eivät kuulu Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteeseen kuten sisärajaohjelmat. Alueellisen yhteistyön tavoitteesta osoitetaan määrätty rahoitusosuus ENPI:n rajat ylittävään yhteistyöhön. Tämän jälkeen ENPI-rahoitus jaetaan yhteistyöohjelmille ohjelma-alueen väkiluvun mukaan jaottelemta sitä erikseen suomalaisen ja venäläiseen osioon. Suomalaisille ohjelmille osoitettavan rahoituksen tarkka määrä voidaan määrittellä sitten, kun ulkosuhderahoituksen osuus on selvillä.

Antti Valle

Asetusten hyväksyminen

Rahoitusratkaisun syntyminen antaa edellytykset saattaa valmiiksi EU:n koheesiopolitiikan säädösperustan uudistamistyö, jota neuvoston työ-

ryhmä on tehnyt kesästä 2004 lähtien. Itävallan tulevan puheenjohtajakauden tavoitteena on saada viisi asetusta viimeistelyä siten, että niistä voitaisiin

päätää Neuvostossa maaliskuun lopussa. Lopulliset tarkastetut tekstit valmistuisivat toukokuun lopulla. Parlamentin ja neuvoston välisen muodolli-

Itävalta siirtyy pöydän päähän

Rakennetyöryhmän (SAWP) viimeinen kokous tänä vuonna pidettiin joulukuun alussa. Britit tarjosivat sen kunniaksi englantilaista jouluvanukasta, jonka epämääräinen sisältö kuvaa hyvin tämänhetkistä tilannetta. Itävallan tuleva puheenjohtaja **Johannes Rossbacher** totesi esittelypuheenvuorossaan, että vaikka rahoitusratkaisuun päästäisiinkin joulukuun huippukokouksessa, ehtivät he kaudellaan korkeintaan viimeistellä asetukset. Tämä johtuu siitä, että parlamentti ja käännöstarkistus vaativat oman aikansa. Aluekehitysrahastoa, sosiaalirahastoa ja eurooppalaista alueyhteistyöyhtymää (EGTC) koskevat päätökset tehdään yhteispäättösmenettelyllä parlamentin kanssa. Suomen puheenjohtajakaudella on rakennetyöryhmään siten luvassa yhteisöstrategian (CSG) käsittely ja siihen kuuluva yhteistyötavoitteen valtioiden väliset ohjelma-alueet. Itävalta suunnittelee saavansa asetukset neuvoston kevätkokouksen päätettäväksi maaliskuussa. Asetukset tuodaan neuvostoon kokonaisuudessaan jos rahoituksesta on saatu sopu, muuten soveltuvin osin.

Miten pitkälle ollaan päästy?

Missä vaiheessa asetukset sitten ovat, nyt kun Britit jättävät ne jouluviikolla Itävallalle? Aiemmin on päätetty, että yleisasetuksen maantieteellistä tukikelpoisuutta, kokonaisuusmäärärahoja ja rahasto-osuuksia sekä aluekehitysasetuksen ALV/Asumisen tukikelpoisuutta koskeva käsittely siirretään rahoitusratkaisun yhteyteen. Britannia on rahoitusesityksessään 5. joulukuuta näiden lisäksi tehnyt uusiin jäsenvaltioihin kohdistuvia ehdotuksia automaattisen maksupalautussäännön (N+2) muuttamiseksi ja EU-rahoitusosuuden laske-
miseksi suhteessa kokonaiskustannuksiin (sis. yksityinen rahoitus). Esitykset ovat mielenkiintoisia, koska ne eriyttävät rahoitus- ja valvontajärjestelmää uusien ja vanhojen jäsenvaltioiden välillä.

Rakennetyöryhmässä käsiteltävissä asetuksissa ei Suomen kannalta ole suurempia ongelmia selvittämättä. Suhteellisuutta valvontajärjestelyissä sekä palkitsemisjärjestelmää eli ohjelmien suoritusvarausta koskevat artikkelit ovat kuitenkin vielä auki. Käsittelyä hankaloittaa se, että neuvostolla, komissiolla ja parlamentilla on omat kä-

sityksensä asetusten sisällöksi. Eurooppalaista alueyhteistyöyhtymäasetusta koskeva käsittely on ollut hankalaa ja neuvottelut ovat olleet tiiviitä. Monella jäsenvaltiolla on lainsäädännöllisiä vaikeuksia istuttaa yhtymän pakollisia velvoitteita omalle maaperälleen. Yhteispäättösmenettelyn piirissä oleva asetus voi pahimmassa tapauksessa viivästyttää koko asetuspaletin valmistumista. Itävalta aikoo kuitenkin jatkaa tiivistä kokousrytmiä ainakin aluksi, jotta asiat valmistuisivat ajallaan neuvoston kokoukseen.

Alemman asetuskokonaisuuden valmistelua on komission johdolla käyty samanaikaisesti. Myös tulevan kauden evaluointia ja sulkemista koskevien suuntaviivojen valmistelu on edennyt pitkälle. Komission toimenpöytäasetus, joka säätelee tarkemmin ohjelmatyöhön liittyvistä asiakokonaisuuksista, on tarkoitus hyväksyä EAKR-hallintokomiteassa maaliskuussa heti kevätnuuvoston jälkeen. Näyttää siis siltä, että tällä kertaa tärkeimmät ohjelmatyön ohjeistukset olisivat käytettävissä jäsenmaiden laatiessa tavoiteohjelmiaan.

Leif Ehrstén

sen sopimuksen jälkeen, juristi-lingvistikin tarvitsevat vielä vähintään kuusi viikkoa aikaa ennen asetusten voimaan saattamista.

Rakennerahastoasetusten hyväksymisen jälkeen komissio antaa lopul-

lisen esityksensä yhteisön koheesiopolitiikan strategisista suuntaviivoista (CSG), jotka ohjaavat kansallisten strategioiden valmistelua. Itävallan aikataulu on kunnianhimoinen ja on hyvin mahdollista, että rakennerahasto-

asetusten lopullinen hyväksyminen jää Suomen puheenjohtajakaudelle. Joka tapauksessa uuden ohjelmakauden valmisteluprosessi on nyt raiteillaan ja tiedetään, että ohjelmien toteuttaminen voidaan aloittaa vuonna 2007.

Eurooppalaisen naapurisuus- ja kumppanuusinstrumentin valmistelua jatketaan

Suomen ja Venäjän välisellä rajalla on tavoitteena päästä eroon kahden rahoituslähteen (EAKR ja Tacis) aiheuttamista koordinaatio-ongelmista uusissa ENPI-CBC-ohjelmissa, jotka korvaavat nykyiset Interreg III A -naapurisuusohjelmat. Vaikka asetusta ei voida hyväksyä ennen kuin unionin rahoituskehyksistä on päästy sopimukseen, puheenjohtaja ja komissio ovat pyrkineet saamaan asetuksen tekstin mahdollisimman valmiiseen muotoon mm. Euroopan parlamentin kanssa käytäviä yhteispäätös-menettelyyn liittyviä neuvotteluja silmälläpitäen.

Suomen kannanmuodostuksen kannalta ongelmia on neuvotteluissa edelleen aiheuttanut asetusehdotuksen yleispiirteisyys; rakennerahastopuolella on totuttu ulkosuhdepuolta täsmällisempään sääntelyyn asetustasolla. Koska kyseessä on (myös) Suomessa suoraan sovellettava lainsäädäntö, on komissiolta pyydetty tarkempia tietoja tulevien täytäntöönpanosääntöjen sisällöstä. Lisäselvityksiä tarvitaan myös tulevan EU-Venäjä-Suomi -sopimuskanteen luonteesta. Uusissa ohjelmisissa suomalainen hallintoviranomainen vastaisi ohjelmien täytäntöönpanosta, hallinnoinnista ja tarkastuksista sekä Suomessa että Venäjällä. Tämän mahdollistamiseksi on tarpeen saada aikaan selkeät säännöt eri toimijoiden valtuuksista ja velvollisuuksista. Myös tulevisia ohjelma-alueista päättäminen edel-

Eurooppalaista naapurisuus- ja kumppanuusinstrumenttia (ENPI) koskevat neuvottelut ovat jatkuneet syksyllä neuvoston COEST-Maghreb/Mashrek -työryhmässä. Uusi instrumenttihan tulee korvaamaan mm. Tacis- ja MEDA-ohjelmat ja sitä sovelletaan myös rajat ylittävään yhteistyöhön (CBC) unionin ulkorajan molemmilla puolilla. Asetusehdotuksen valmistelussa on edelleen useita avoimia kysymyksiä ja pohdinnassa ovat olleet myös ylimenokauden järjestelyt.

lyttää täsmällistä tietoa uuden hallinnointijärjestelmän asettamista vaatimuksista.

Ylimenokauden järjestelyt keskustelussa

Jo tässä vaiheessa on selvää, ettei asetusta, täytäntöönpanosääntöjä, puite- ja rahoitussopimuksia eikä ohjelmia saada kaikkia valmiiksi vuoden 2006 loppuun mennessä. Varhaisin realistinen ajankohta voisi olla vuoden 2008 alku. Esille onkin noussut ajatus jonkinlaisesta ylimenokauden järjestelystä jatkuvuuden turvaamiseksi nykyisten ohjelmien loppuessa. Yhtenä mahdollisuutena olisi jatkaa toistaiseksi nykyisellä naapurisuusohjelmamallilla.

Kun uuden järjestelmän säännöistä on päästy selville, tulee viipymättä aloittaa keskustelut Venäjän keskuhallinto- ja aluetason viranomaisten kanssa uusista ohjelmista. Venäjä on tietävästi äskettäin aloittanut sisäisen selvityksen siitä, minkälaisia tavoitteita se asettaa EU:n kanssa tehtävälle yh-

teistyölle. Venäjän aluetaso on ollut tyytymätön rajat ylittävien ohjelmien tuloksiin. Tämä saatiin viimeksi kuulla Pietarissa 10.-11.11.2005 järjestetyssä EU:n ja Venäjän rajat ylittävää yhteistyötä käsitelleessä pyöreän pöydän keskustelussa.

Nykyisten Interreg III A -naapurisuusohjelmien täytäntöönpanoa arvioitiin Interactin 19.12.2005 Varsovassa järjestämässä konferenssissa. Ensi helmikuun alkupuolella on Helsingissä tarkoitus järjestää erillinen uutta ohjelmakautta käsittelevä Interact-konferenssi. Siihen mennessä ENPI-CBC:n täytäntöönpanosääntöjen sisällön pitäisi olla jo selvillä, jotta ohjelmien valmisteluun voidaan ryhtyä.

Pekka Järviö

Alueellinen yhteistyö -tavoitteen valmistelutilanne

Rajat ylittävä yhteistyö

Keskustelu tulevista ohjelma-alueista on jatkunut vilkkaana niin Ruotsissa kuin Virossa ja Suomessa. Sisäasiainministeriö neuvotteli loka-marraskuun vaihteessa kaikkien Suomen sisäraja-alueiden (maakunnan liittojen) kanssa. Tässä vaiheessa näyttäisi olevan yhteisymmärrys kahdesta tulevasta ohjelma-alueesta. Yksi on nykyisen Interreg IIIA Pohjoisen Pohjoiskalotti-alaohjelmaan perustuva sisärajaohjelma, johon nykyisestä poiketen kuuluisi Lapin lisäksi Pohjois-Pohjanmaa varsinaisena ohjelma-alueena. Toinen perustuu nykyiseen Interreg IIIA Merenkurkku-Mittskandia -ohjelmaan, jota laajennettaisiin etelään Suomen ja Ruotsin puolella. Satakunta on vahvistanut halunsa osallistua tähän ohjelmaan ja prosessi maakunnan saamiseksi tukikelpoiseksi raja-alueeksi on käynnissä. Tukikelpoisten alueiden luettelo vahvistetaan lopullisesti sen jälkeen kun uusi yleisasetus on hyväksytty, aikaisintaan ensi keväänä.

Eteläisten rannikkoalueiden osalta tilanne on edelleen auki. Uusien alu-

Edellisessä Alue-Integraattorissa luotiin yleiskatsaus alueellisen yhteistyön tavoitteeseen (tavoite 3) ja valmistelutyön etenemistä seurataan tulevissa lehdissä. Yhtä ja toista on ehtinyt tapahtua sitten edellisen numeron. Artikkelit on kirjoitettu ennen joulukuun huippukokousta, joten tiedossa ei ole päästiinkö rahoituskehyksistä yksimielisyyteen.

eiden mukaantulo Ruotsista sekä tarve välttää useiden pienten ohjelmien muodostuminen aiheuttavat nykyisen ohjelmarakenteen tarkistustarvetta. Ruotsi onkin ajanut voimakkaasti laajaa ”Keski-Itämeren” ohjelmaa, joka kattaisi Suomen eteläiset rannikko-maakunnat, Ahvenanmaan, Ruotsin rannikkoläänit Gävleborgista Östergötlandiin, osia Latvian rannikosta sekä kaikki Viron rannikkoalueet. Suomessa ja Virossa ajatukseen on suhtauduttu varauksellisemmin. Lisääntyneiden yhteistyömahdollisuuksien vastapainona ohjelman hallinto saattaisi muodostua hyvin raskaaksi ja monimutkaiseksi. Työnjako Itämeren valtioiden välisen ohjelman kanssa olisi myös epäselvä. ”Kevyempänä” vaihtoehtona voisi olla

nykyisten Interreg IIIA:n Saaristo- ja Etelä-Suomi-Viro-ohjelmien yhdistäminen. Molemmissa vaihtoehdoissa saaristoalueiden välinen yhteistyö tulisi varmistaa.

Komissio on tällä kertaa halunnut osallistua aktiiv-

visemmin keskusteluun tulevasta ohjelmarakenteesta. Marraskuun alussa jäsenmaille ja ohjelmien hallintoviranomaisille lähetettiin ”pohdiskelupaperi”, joka kannustaa kommentteihin ja keskusteluihin komission kanssa. Suomi, Ruotsi, Tanska ja Norja ovat sopineet keskusteluista komission kanssa 18.–20.1.2006 Brysselissä. Komission näkemykset kahdesta ohjelma-alueesta ovat samansuuntaisia kuin jäsenmaiden. Lisäksi jäsenmaita kannustetaan suurempiin ohjelmakokonaisuuksiin keskeisen Itämeren alueella.

Ohjelmointityö on syytä aloittaa heti kun ohjelmarakenne selviää, toivottavasti ensi vuoden alussa. Tähän liittyy myös ex ante -arvioinnin ja ympäristöarvioinnin (SEA) järjestäminen. Ohjelmaesitysten jättäminen komissiolle tullee ajankohtaiseksi aikaisintaan ensi syksyn alussa.

Valtioiden välinen yhteistyö

Valtioiden välisen yhteistyön ohjelma-alueista sovittiin käytännössä loka-kuussa komission ja jäsenmaiden välisessä kokouksessa. Komissio toimitti karttakuvat ja listaukset sovitusta ohjelma-alueista joulukuun puolivälissä. Itämeren ohjelma-alue säilyy nykyise-

Interreg IIIA Saaristo-ohjelman edustajat koolla Helsingissä.

nä kun taas Pohjoisen Periferian alue laajenee Irlannilla, Pohjois-Irlannilla ja eräillä Skotlannin alueilla sekä supistuu hieman Ruotsissa.

Itämeren alueen uuden ohjelman valmistelu on käynnistymässä Suomen aloitteesta. Ohjelmointikomitean Suomen edustajiksi nimettiin **Harry Ekestam** sisäasiainministeriöstä, **Tiina Tihlman** ympäristöministeriöstä ja **Kari Pakarinen** Suomen Kuntaliitosta. Komitean ensimmäiseen kokoukseen osallistui edustajia kaikista kumppanuusmaista Valko-Venäjää ja Ahvenanmaata lukuun ottamatta sekä komission edustaja **Moray Gilland**.

Ohjelmointityötä johtaa yhteinen ohjelmointikomitea, joka antaa suuntaviivoja työlle, käsittelee tekstiluonnoksia ja hyväksyy lopullisen ohjelmaesityksen. Kustakin maasta on enintään kolme edustajaa, joista yksi toimii kansallisena yhteyshenkilönä (Suomessa Harry Ekestam). Laajempi Itämeren alueen toimijoiden konsultointi tapahtuu ns. kumppanuusverkoston (Partnership Dialogue Network / PDN) kautta pääasiassa kirjallisesti. Kaikkia kumppanuusmaita kehoitetaan järjestämään myös kansallisia tiedotus- ja kuulemistilaisuuksia. Suomessa ensimmäinen tällainen pyritään järjestämään helmikuussa. Varsinainen kirjoitustyö tapahtuu kahdessa luonnosteluryhmässä, joista toinen keskittyy sisältöön ja toinen hallintoon. Ryhmien on määrä aloittaa työnsä ensi vuoden alussa. Ohjelmointikomitean seuraava kokous pidetään 9.–10.3.2006 Latviassa, joka myös toimii puheenjohtajana. Yhteiskokous PDN:n kanssa pidetään 15.5.2006 Malmössä, jolloin puheenjohtajana toimii Saksa. Tavoitteena on, että ohjelmaesitys olisi valmis syksyn alussa.

Pohjoisen periferian tulevan ohjelmakauden valmisteluprosessi käynnis-

tyi 14.12.2005 Kööpenhaminassa järjestetyssä epävirallisessa ohjelma- ja hallintokomitean kokouksessa. Ohjelman valmistelua varten asetetaan tulevaan ohjelmaan osallistuvien valtioiden (ml. Grönlanti ja Färsaaret) keskushallinnon edustajista koostuva yhdeksänjäseninen yhteinen ohjelmointikomitea. Komitean puheenjohtajaksi valittiin **Pekka Järviö** sisäasiainministeriöstä. Komitean alaisena työskentelee kaksi luonnosteluryhmää Itämeren ohjelman tapaan. Ohjelmointikomitea koontuu ensimmäisen kerran tammihelmikuun vaihteessa 2006.

Alueiden välinen yhteistyö

Alueiden välisen yhteistyön tulevan ohjelmakauden valmisteluprosessi käynnistyi marras–joulukuussa 2005, jolloin järjestettiin nykyisten neljän Interreg IIIC -vyöhykkeen ylimääräiset ohjaus- ja seurantakomiteoiden kokoukset. Pohjoisen vyöhykkeen kokoukseen Helsingissä osallistui edustajia kaikista kumppanuusmaista sekä komission edustaja **Ulla Ropponen**.

Kokouksessa kartoitettiin kumppanuusmaiden alustavia näkemyksiä komission esitykseen alueiden välisen yhteistyön sisällöstä ja toteuttamisesta sekä keskusteltiin ohjelmointiorganisaatiosta ja alustavasta aikataulusta. Ohjelmointityötä johtaisi ohjelmointikomitea, joka antaisi suuntaviivoja työlle, käsittelee tekstiluonnoksia ja hyväksyisi lopullisen ohjelmaesityksen. Lisäksi perustettaisiin ohjausryhmä, jonka tehtävänä olisi valvoa ja ohjata ohjelmointiprosessia sekä keskustella yksityiskohtaisesti eri ohjelmaversioista. Varsinainen kirjoitustyö tapahtuisi luonnosteluryhmässä, joka koostuisi nykyisten Interreg IIIC -ohjelmasihteeristöjen tai hallintoviranomaisten edustajista sekä tarvittaessa ulkopuolisista asiantuntijoista.

Valmistelun seuraava vaihe on koota yhteen kaikkien neljän vyöhykkeen kokousten tulokset ja laatia mahdollinen tarkennettu esitys ohjelmointiorganisaatiosta. Kumppanuusmaita pyydetään tammikuussa nimeämään edustajat ohjelmointielimiin.

INTERACT

INTERACT on kuluvalle ohjelmakaudella toiminut Interreg-ohjelmien toteuttamista ja toiminnan kehittämistä tukevana kokemustenvaihto-ohjelmalla. Se on koontunut ja levittänyt tietoa nykyisten Interreg-ohjelmien toteuttamisesta ja kokemuksista ylikansallisesta yhteistyöstä ja sen hallinnosta. Koko EU:n kattavan ohjelman tavoitteena on ollut edistää Interreg-aloitteen tehokasta toteuttamista ja saada arvokasta tietoa tulevaisuutta ajatellen.

Tulevan ohjelmakauden valmistelun käynnistämisestä päätettiin alustavasti 6.–7.12.2005 Luxembourgiassa pidetyssä ohjaus- ja seurantakomitean kokouksessa. Nykyisen ohjelman hallinto- ja maksuviranomaisena toimiva Itävallan valtionkanslia on valmis ottamaan vetovastuun myös uuden ohjelman valmistelussa. Alustavan aikataulun mukaan se toimittaisi pohjaesityksen uudeksi ohjelmaksi jo helmikuussa 2006, jonka perusteella valmistelua jatkettaisiin työryhmissä maaliskuussa 2006. Ensimmäinen varsinainen ohjelmaluonnos käsiteltäisiin toukokuun alussa 2006 pidettävässä ohjaus- ja seurantakomitean kokouksessa. Lopullinen esitys uudeksi ohjelmaksi käsiteltäisiin syksyllä 2006 pidettävässä ohjaus- ja seurantakomitean kokouksessa.

**Harry Ekestam, Pekka Järviö ja
Petri Haapalainen**

Tavoiteohjelmien väliarviointeja ajantasaistettu

Arviointien tavoitteena oli päivittää vuonna 2003 tehtyjen väliarviointien tietoja. Tarkoituksena oli tuottaa sellaista informaatiota, jolla voidaan lisätä EU-ohjelmien tehoa ja kehittää niiden toimintamenetelmiä. Arvioinnit palvelevat myös kauden 2007–2013 suunnittelua antamalla konkreettista tietoa siitä, miten ohjelma on vaikuttanut alueen työllisyyteen, yritystoimintaan, infrastruktuuriin ja palveluihin.

Alueiden taloudellinen kehitys positiivista

Arviointien keskeiset johtopäätökset koskevat ohjelmien tavoitteenasettelua, seurantaindikaattoreita sekä aluepolitiikan vaikuttamismahdollisuuksia. Seurantatietojen mukaan ohjelmat ovat edenneet hyvin ja ohjelman määrälliset tavoitteet tullaan melkein kaikilta osin saavuttamaan. Ohjelmien vaikutusta alueen sosioekonomiseen kehitykseen on arvioitsijoiden mielestä vaikeampi todentaa. Itä-Suomen arvioinnissa esitetäänkin sellainen näkemys, että ohjelmille on alun perin asetettu liian suuria odotuksia, koska ohjelmien julkinen tuki on vain noin prosentti alueen bruttokansantuotteesta.

Yleinen taloudellinen kehitys on ohjelmakaudella 1-alueilla ainakin työllisyyskehityksen osalta ollut positiivista. Bruttokansantuote asukasta kohti on molemmilla 1-alueilla noussut, mutta ohjelmassa asetettuun tavoitteeseen on vielä matkaa. Itä-Suomessa vä-

EU:n tavoite 1- ja 2 -ohjelmista tehdyt väliarviointien ajantasaistamisraportit ovat valmistuneet. Jokaisesta neljästä ohjelmasta on tehty oma ajantasaistamisraportti ja lisäksi sekä tavoite 1- että tavoite 2 -ohjelmista on tehty teema-arvioinnit koskien alueen innovaatiotoiminnan, osaamisen ja verkottumisen vahvistamista. Tavoite 1 -ohjelmista on valmistunut myös raportti ohjelmien merkityksestä maaseudun kehittämisessä.

estötavoite tullaan saavuttamaan, mutta Pohjois-Suomessa muuttotappion pienentymisestä huolimatta tavoite jäänee toteutumatta. Tavoite 2 -alueilla väestö-, työllisyys- ja BKT:n kehitys on kulkenut samalla tasolla kuin maassa keskimäärin, Länsi-Suomen BKT:n kasvu on tosin ollut nopeampaa kuin muualla ja saavuttanut Uudenmaan.

Lisäarvoa osaamisen vahvistamiseen

Tavoite 1 -ohjelmien teema-arvioinnin mukaan ohjelmien rahoituksella on tuotu lisäarvoa alueen osaamisen vahvistamiseen, eikä suurin osa osaamis- ja verkottumishankkeista olisi toteutunut ilman ohjelman rahoitusta. Osaamis- ja verkottumishankkeet ovat vahvistaneet yritysten henkilöstön osaamista ja parantaneet yritysten asemaa verkostoissa. Tavoite 2 -ohjelmien teema-arvioinnissa todetaan, että verkottumista edistäviä hankkeita on toteutettu suhteellisesti enemmän Länsi-Suomen kuin Etelä-Suomen ohjelmassa. Yhtenä syynä on osaamiskeskusten

ja korkeakoulujen vahvempi asema Länsi-Suomen ohjelma-alueella. Tavoite 2 -ohjelmat ovat vahvistaneet hajakeskitetyn osaamiskeskusten ja korkeakoulujen verkoston kehittämistä. Jatkossa pk-yritysten ja tutkimuslaitosten verkostomaista toimintamallia tulisi kehittää edelleen siten, että välittäjäorganisaatioilla on keskeinen rooli hankkeiden käynnistämässä ja tulosten tuotteistamisessa.

Raporttien suosituksia

Itä-Suomen arvioinnin mukaan alueen suurimpia ongelmia tulevallakin kaudella on syrjäisen maaseudun jääminen muun alueen kehityksestä jälkeen. Pohjois-Suomessa taas nuoret syrjäytyneet vailla koulutusta tai työpaikkaa asettavat suurimman haasteen myös tulevaisuudessa. Etelä- ja Länsi-Suomen arvioinneissa painotetaan mm. hoivayrittäjyyden lisäämistä, työvoiman kouluttamista sekä korkeakoulutasoisen opetuksen turvaamista. Finnveran lainainstrumentin käyttöä suositellaan myös lisääväksi kaikilla alueilla.

Kaikissa arvioinneissa kiinnitetään huomiota seurantajärjestelmän luotettavuuteen ja toimivuuteen. Arviointisijat ehdottavat järjestelmien määrän vähentämistä sekä seurannan yksinkertaistamista. Säilytettävien työpaikkojen indikaattoria ehdotetaan poistettavaksi kokonaan, koska sen kirjaamisessa voi olla tulkintaongelmia. Lisäksi kehoitetaan panostamaan ohjelman laadun systemaattisempaan arviointiin sekä horisontaalisten indikaattoreiden parempaan seurantaan.

Tulevalla ohjelmakaudella ohjelmille tulee pystyä entistä paremmin luomaan johdonmukainen viitekehys, jonka avulla voidaan hahmottaa tulevat kehityskulut, mahdolliset muiden

politiikkojen vaikutukset, tehokkaimmat politiikkakeinot alueen kehitykselle sekä nivoa nämä yhteen. Kansantalouden kasvutavoitteet tulisi pystyä osittain erottamaan alue-erojen kaventamistavoitteesta, koska kasvuun ja tehokkuuteen tähtäävät toimet yleensä kehittävät keskuksia ja syrjäseuduille valuva hyöty jää pienemmäksi.

Ohjelmien tavoitteiden asettamisen tulisi perustua maakuntien toimiala- ja työmarkkinarakenteisiin. Tavoitteiden toteutumisen rinnalla tulisi aina tarkastella todellista tilastopohjaista kehitystä. Maakuntatasolla tulisi teh-

dä ohjelmiasopimuksia strategiajohtamisen työvälineeksi. Rahoituspäätös- menettelyä ja hallintoa on selkiinnytetävä sekä maakuntien yhteistyöryhmille määriteltävä selkeä päätösvalta.

Ensi kaudella on tärkeää, että EU-ohjelmatyö on yhteydessä kansalliseen strategiatyöskentelyyn ja eri ohjelmien ja politiikkojen vaikutuksia on voitava arvioida aluetasolla samanaikaisesti. Nykyinen hajautettu arviointijärjestelmä ei aina mahdollista kokonaisnäemyksen saamista alueen kehityksestä.

Laura Teinilä

Arvioinnit löytyvät osoitteesta
www.intermin.fi/suomi/eu-ohjelmatyo

Tavoite 1- ja 2 -ohjelmien viestintää arvioidaan

Tavoiteohjelmien viestinnän arvioinnin näkökulma on kauden 2007–2013 EU-ohjelmien viestinnän suunnittelussa ja tarvittavien uusien yhteistyömuotojen kehittämisessä. Arvioinnissa tuodaan esiin hyviä menetelmiä ja viestintäkäytäntöjä sekä tehdään konkreettisia suosituksia.

Arvioinnissa tutkitaan viestinnän toimivuutta ohjelmien toteutuksessa. Kohteena on tavoiteohjelmien toteuttamiseen liittyvä viestintä kaikissa ohjelmia toteuttavissa organisaatioissa keskus-, alue- ja paikallishallinnossa sekä hankkeiden viestintä. Keskeinen tehtävä on selvittää, onko ohjelmien yhteisellä viestintäsuunnitelmalla ja sii-

hen liittyvällä graafisella ohjeistuksella sekä toteutetuilla viestintätoimenpiteillä saavutettu suunnitelmassa asetetut tavoitteet. Huomiota kiinnitetään ohjelmissa mukana olevien organisaatioiden sitoutumiseen suunnitelman toteuttamiseen, tavoitteisiin ja menetelmiin.

Arvioinnin tekee Perfecto Oy yhteistyössä Biodata BD Oy:n kanssa. Työ käynnistyy ennen joulua ja valmistuu

loppukevällä. Lähestymistavaltaan työ on kaksijakoinen käsittäen sekä viestintäsuunnitelman ohjausvaikutuksen arvioinnin että ohjelmatoimitukseen liittyvän viestinnän toimivuuden, tehokkuuden ja vaikutusten arvioinnin. Osana arviointiprosessia järjestetään helmi–maaliskuussa neljä alueellista workshop-palaveria sekä valtakunnallinen työseminaari.

Marja Taskinen

Lisätietoja arvioinnista:

Neuvotteleva virkamies Marja Taskinen

marja.taskinen@intermin.fi

Tavoiteohjelmien seurantakomiteat koolla

Itä- ja Pohjois-Suomen ohjelmien seurantakomiteat kokoontuivat yhteiskokoukseen Helsinkiin 12.–13.12. Ensimmäisenä päivänä paneuduttiin valmistuneeseen väliarvioinnin ajantasaisamiseen. Toisena kokouspäivänä keskusteltiin mm. ohjelmien toteutustilanteesta ja sulkemisesta sekä tulevasta rakennerahastokaudesta.

Arviointien mukaan tavoite 1 -ohjelmien osaamis- ja verkottumishankkeet ovat vahvistaneet Itä- ja Pohjois-Suomen yritysten henkilöstön osaamista ja luoneet uudenlaista osaamista yritysten käyttöön. Osaamis- ja verkottumishankkeet ovat toteuttaneet yritysklusterien ja verkostojen muodostamista, lisänneet oppi- ja tutkimuslaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä sekä verkostojen hyväksikäyttöä yrityksissä. Parannettavaa nähdään kuitenkin edelleen hankkeiden ja yritysten yhteistyön laadussa.

Ohjelmatyö etenee

Ohjelmien puolivuotiskatsausten mukaan ohjelmatyö etenee strategioiden mukaisesti. Etelä-Savossa on painotettu innovaatiostrategian teemoja ja keskeiset tälle ohjelmakaudelle suunnitellut innovaatorakenteiden vahvistamiseen tähtäävät hankkeet on joko toteutettu tai saatu käyntiin. Kainuussa maakuntaohjelman avainaloista alkuvuoden painopisteitä ovat olleet ICT ja elektroniikka, metsä ja puu, elämystuotanto sekä metalliteollisuus. Pohjois-Karjalassa rahoitusta on ohjattu eniten maakuntaohjelman painopistealoista

ICT-, muovi-, metalli- ja metsäklustereille. Pohjois-Savossa resursseja on suunnattu etenkin metsä-, metalli-, ICT ja hyvinvointiklustereiden kehittämiseen. Pohjois-Pohjanmaalla on jatkettu tutkimustoiminnan ja korkeakoulutasoisen koulutustarjonnan vahvistamista. Pääkohteina ovat Koillis-Suomen ja Oulun Eteläisen korkeakoulu-keskusten kehittäminen. Keski-Pohjanmaalla on painottunut puutoimiala. Keskeisenä tavoitteena on rakennuspuuklusterin muodostaminen sekä huonekalualan kärkiyritysten kilpailukyvyyn lisääminen. Keski-Suomessa on painottunut puutoimialan, matkailualan ja maaseudun kehittäminen. Lapissa elämystuotanto ja hyvinvointihankkeet ovat alkuvuonna saaneet eniten rahoitusta.

Ohjelmat ovat toteutuneet tavoitteiden mukaan, mutta varojen sitomisesta ja maksatustilanne ei ole edennyt aivan toivotusti. EU-varat oli syyskuun lopussa sidottu noin 70–80 prosenttisesti, mutta maksatuksia oli suoritettu vasta noin puolet kehyksestä. Ensi vuosi on ohjelman viimeinen varsinainen toteutusvuosi. Hankkeet ja maksatukset voivat jatkua vielä vuoteen 2008.

Osaaminen hankevalmistelussa kasvanut

Alueiden puheenvuoroissa korostettiin rakennerahastorahoituksen merkitystä aluepolitiikassa. Yhteistyötä on opittu tekemään uudella tasolla niin maakuntien kuin ministeriöiden ja maakuntien tai maakuntien viranomaisten kesken.

Osaaminen ja asiantuntemus hankevalmistelussa on kasvanut ja päätöksentekoon on saatu jäämäkkyttä. MYRIen toimintaan ollaan pääosin tyytyväisiä. Ohjelmaperusteinen aluepolitiikka on lisännyt pitkäjännitteisyyttä, kokonaisuuksien hallintaa, priorisointia ja kehittämishalua. Päätösvalan ja vastuun siirtyminen alueille, lähemmäs asukkaita on ollut erittäin tärkeää.

Lisärahoitusta Pohjois-Savon kalataloushankkeisiin

Seurantakomitea hyväksyi ohjelmanmuutoksen, jossa Pohjois-Savon kalataloustoimenpiteisiin siirrettiin lisää rahoitusta EMOTR-rahastosta. Muutoksella varmistetaan kolmen merkittävän yrityshankkeen rahoitus.

Johanna Osenius

Etelä- ja Länsi-Suomen tavoite 2 -ohjelmien seurantakomiteat kokoontuivat 9.12. vuoden toiseen kokoukseensa. Kokouksessa käsiteltiin etenkin valmistunutta väliarviointien ajantasaistamisraporttia ja teema-arviointia.

Syyskuun lopun tietojen mukaan molempien ohjelmien EU-varoista on sidottu noin kolme neljännestä ja maksettu hieman yli puolet. Siirtymäkauden ohjelmien sitomisaste on noin 90 prosenttia ja maksatusaste 70 prosenttia. Kaiken kaikkiaan (ml. siirtymäkau-

Ohjelmien sulkemiseen valmistautuminen aloitettu

Ohjelmakauden lähestyessä loppuun on valmistautuminen ohjelmien sulkemiseen nousemassa yhä tärkeämmäksi kysymykseksi. Edelliseltä ohjelmakaudelta 1995–99 saatujen kokemusten valossa on onnistuneen sulkemisprosessin kannalta keskeisimpiä tekijöitä seurantajärjestelmään tallennettujen tietojen luotettavuus ja ajantasaisuus, sulkemiseen liittyvien toimenpiteiden aikataulutukset sekä niiden edellyttämien riittävien henkilöresurssien varmistaminen. Valmistautuminen sulkemiseen on jo aloitettu kansallisella tasolla rahastovastuuministeriössä perustetuissa sulkemistyöryhmissä. Sisäasiainministeriön EAKR-sulkemistyöryhmä toimii 1- ja 2 -ohjelmien sihteeristöjen tukena ohjelmia sul-

jettaessa. Työryhmän puheenjohtajana toimii **Tiina Ranta-Lassila**.

Tavoite 1- ja 2 -ohjelmien seurantakomiteoiden kokouksissa käytiin läpi sulkemisen kannalta keskeisiä päivämääriä, joista tärkeimmät ovat

- 31.12.2006, johon mennessä tulee tehdä viimeiset varsinaiset hankepäätökset,
- 31.12.2008, joka on sitoumusten ja maksatusten tukikelpoisuuden päättymispäivämäärä sekä
- 30.6.2009, johon mennessä sulkemiseen liittyvät asiakirjat (loppuraportti, loppumaksupyynnö ja menotodistukset sekä loppulausuma) on toimitettava komissioon.

Kokouksissa keskusteltiin sulkemiseen liittyen myös ohjelmien rahoituskehysten muutostarpeista. Toimenpidekokonaisuuksien välisiä muutoksia on mahdollista tehdä vielä vuoden 2006 jälkeenkin, mutta toimintalinjojen väliset muutokset on tehtävä komission viimeisimmän suuntaviivaluonnoksen mukaisesti vuoden 2006 loppuun mennessä.

Tiina Ranta-Lassila

den ohjelma) on julkista rahoitusta si-
dottu Etelä-Suomen tavoite 2 -ohjel-
massa 480 miljoonaa euroa ja Länsi-
Suomen tavoite 2 -ohjelmassa 605 mil-
joonaa euroa. Kuntarahoitusta on mo-
lemmissa ohjelmissa kertynyt jo nyt yli
koko ohjelmakaudelle ennakoidun ke-
hyksen.

Kesäkuun lopun seurantatietojen
mukaan ohjelmissa toteutettujen noin
9 500 hankkeen myötävaikutuksella on
ohjelmakauden aikana syntynyt yh-
teensä 31 000 uutta työpaikkaa ja 4 500
uutta yritystä. Kokouksessa käsiteltiin
myös ohjelmien sulkeutumiseen val-
mistautumista, joka on aloitettu kan-
sallisella tasolla.

Ohjelmien arviointia ja tulevan ohjelmakauden hahmottelua

Kokouksen keskeisintä ja ajankohtai-
sinta asiaa oli kuitenkin vastavalmistu-
neiden väliarvioinnin ajantasaistamis-
raporttien sekä niihin kytkeytyvän ver-
kottumista ja osaamisen vahvistamis-
ta käsittelevän teema-arvioinnin esitte-
lyt. Vuonna 2003 valmistuneiden väli-
arviointien ajantasaistamisesta vastasi-
vat kummankin ohjelman ohjelma-
koordinaattorit, jotka esittelivät koko-
uksessa työnsä keskeisimpiä havainto-
ja, johtopäätöksiä ja suosituksia. Mo-
lemmille tavoite 2 -ohjelmille yhteisen
teema-arvioinnin toteutti Kaupunki-

tutkimus TA Oy.

Kokouksen lopuksi kuultiin vielä
yhteenveto Ison-Britannian tuoreesta
esityksestä tulevan rakennerrahastokau-
den 2007–2013 rahoitusmalliksi erityi-
sesti Suomen näkökulmasta sekä kat-
saukset tulevan kauden kansallisen val-
mistelun tilanteeseen. Seuraavan ker-
ran tavoite 2 -seurantakomiteat ko-
koontuvat touko-kesäkuussa 2006.

Harri Ahlgren

Itämeren Interreg IIB -ohjelmassa sidottu lähes kaikki rahat

Ohjelman ohjauskomitea kokoontui 7.–9.12.2005 Lillehammerin lähellä sijaitsevaan Öyeriin päättämään kahdeksannen hakukierroksen hakemuksista. Kokouksen puheenjohtajana toimi **Arve Skjerpen** Norjasta ja Suomea edustivat **Harry Ekestam** sisäasiainministeriöstä, **Tiina Tihlman** ympäristöministeriöstä ja **Martti Ahokas** Keski-Suomen liitosta. Kokoukseen osallistui myös seurantakomitean puheenjohtaja **Pekka Järviö** sisäasiainministeriöstä.

Tiedossa oli vaikea kokous, koska hakemuksia oli huomattavasti enemmän kuin jäljellä olevaa rahaa ja hanketyyppejä oli lisäksi useita. Uusien hankkeiden ohella voitiin kahdeksannella hakukierroksella hakea rahoitusta myös käynnissä olevien hankkeiden laajentamiseen investointitoimilla. Lisäksi venäläisillä ja valkovenäläisillä kumppaneilla oli ensimmäisen kerran mahdollisuus hakea naapurisuusohjelmaan perustuvaa Tacis-rahaa, joko uusiin hankkeisiin tai kahdella edellisellä kierroksella hyväksytyjen hankkeiden venäläisille ja valkovenäläisille partnereille (upgrading). Sihteeristö vastaanotti yhteensä 52 uutta hanketta, yhden laajennushankkeen ja kymmenen Tacis-täydennyshanketta. Haettu EAKR-rahoitus ylitti noin 2,5 -kertaisesti jäljellä olevan rahoituksen ja Tacis-rahoitus kaksinkertaisesti käytettävissä olevan rahoituksen.

Kokouksessa hyväksyttiin 20 uutta hanketta ja sidottiin käytännössä kaikki käytettävissä ollut EAKR-raha (16,8 milj. euroa). Hyväksytyjen hank-

keiden joukossa oli kolme bilateraali-hanketta (toimenpidekokonaisuus 3.2) ja loput tähän tarkoitukseen varatusta rahasta siirrettiin toimenpidekokonaisuuteen 3.1. Edellä mainittua kolmea hanketta lukuun ottamatta kaikkien hyväksytyjen hankkeiden budjetit leikattiin, enimmillään 35 %. Lähes kaikille Tacis-rahaa hakeneille uusille hankkeille myönnettiin haettu rahoitus, joista kolme on odotuslistalla. Lisäksi myönnettiin Tacis-rahoitusta kahdeksalle upgrading-hankkeelle (kaksi odotuslistalla). Odotuslistalla olevat hankkeet voivat vielä saada rahoitusta mikäli jo hyväksytyjen hankkeiden Tacis-budjetit leikataan sopimuksetekovaiheessa.

Suomalaisittain melko hyvä lopputulos

Suomen esittämistä kolmestatoista hankkeesta hyväksyttiin kaksitoista, muutamat kuitenkin huomattavin budjetileikkauksin. Hankkeista neljä on suomalaisvetoista ja myös kahdeksassa muussa on suomalaisia kumppaneita. Suomalaisvetoiset hankkeet ovat

- VBN InnoReg (alueellisten innovaatiojärjestelmien vahvistaminen Via Baltica Nordica -vyöhykkeellä, Itämeri-Instituutti Tampereella)
- LogOn Baltic (logistiikan hyödyntäminen alueiden kehittämisessä, Turun kauppakorkeakoulu)
- DaGoB (vaarallisten aineiden kuljetus, Turun kauppakorkeakoulu)
- SUSTAINMENT (uusia malleja kaupunkien kestävä kehityksen hallinnoimiseen, Union of Baltic Cities/ympäristösihteeristö Turussa).

Öyerin kokouksen jälkeen ohjelmassa on hyväksytty 120 hanketta ja sidottu koko hanketoimintaan osoitettu EAKR-rahoitus (121 milj. euroa). Näillä näkymin tämä jää ohjelman loppusaldoksi. Kokouksessa keskusteltiin kuitenkin alustavasti mahdollisen lisähaun järjestämisestä ensi vuonna, kun EAKR-rahaa vapautuu hankkeiden päättymisen myötä. Vuoden 2006 loppuun mennessä rahaa on arvioitu vapautuvan vajaa neljä miljoonaa euroa. Samalla on kuitenkin mahdollista, että ohjelma joutuu palauttamaan yli neljä miljoonaa euroa n+2 -säännöstä johtuen. Tacis-rahasta on vielä vuosien 2005–2006 osuudet (runsaat kolme miljoonaa euroa) irrottamatta. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole varmuutta milloin rahoitussopimus allekirjoitetaan. Asiaa käsitellään seuraavana kerran ohjauskomiteaa avustavan työryhmän kokouksessa helmi–maaliskuussa 2006.

Tulevista tapahtumista mainittakoon 16.–17.5.2006 Malmössä järjestettävä ohjelman tulosten esittely- ja markkinointitilaisuus. Tilaisuuteen odotetaan useita satoja osallistujia. Enemmän tietoa tilaisuudesta on luvassa lähiaikoina ohjelman kotisivulla www.bsrinterreg.net.

Harry Ekestam

Uudistunut aluepolitiikka sai myönteisen arvion OECD:lta

Marraskuussa julkistetussa katsauksessa OECD:n tutkijat toteavat, että Suomen aluepolitiikassa on tapahtunut merkittävä kehitys vuosien 1994 ja 2003 alueiden kehittämislain uudistuksien myötä. Poliitiikan painopiste on siirtynyt investointivetoisesta kasvusta innovaatiovetoiseen kehitykseen. Aluekehittämispoliitiikan voi OECD:n mukaan nähdä noudattavan ns. keskuslogiikkaa, jossa erikokoisten kaupunkiseutujen merkitys tasapainottavan aluepolitiikan napoina tunnustetaan. Keskeinen kysymys on, miten huonommin kehittyvien ja väestöään menettävien alueiden pärjäämisestä huolehditaan.

Kaupunkien kehittämispoliitiikka erityislaatuista

Suomalainen kaupunkipoliitiikka poikkeaa vertailussa selvästi muista maista. Koska hyvinvointijärjestelmämme on pitänyt kaupunkien sosiaalisen kehityksen positiivisena, ei erityisellä kaupunkipoliitiikalla ole keskisen Euroopan maiden tapaan ollut tarvetta ryhtyä mittavaan sosiaalisen eheyden parantamiseen tai suuriin asuinympäristöjen uudistuksiin. OECD:n arvion mukaan kehitys saattaa kuitenkin jatkossa vaatia myös kaupunkipoliitikalta erityistä huomiota mm. palveluiden tuotantoon ja sosiaalisiin kysymyksiin.

OECD:n laatima Suomen aluepolitiikan maakatsaus arvioi Suomen uudistunutta aluepolitiikkaa ja sen haasteita rakentavassa ja varsin myönteisessä hengessä. Tutkinnan voidaan sanoa vastanneen hyvin sille asetettuja odotuksia, sillä katsaus tarkensi samalla kuvaa aluepolitiikan kokonaisuuden kehittämiskohteista. Johtopäätöksissään OECD arvioi, että aluepolitiikka on kansainvälisesti tarkastellen innovatiivista, mutta samalla se kaipaa parempaa koordinaatiota ja yhtenäistämistä.

Kaupunkiseutujen ohjelmalliseen kehittämispoliitiikkaan kuuluviksi OECD lukee aluekeskusohjelman ja osaamiskeskusohjelman. Kaupunkien kehittämispoliitiikan eriyttäminen on OECD:n mukaan oikea kehityssuunta, jolla on onnistuneesti vältetty ns. yhden koon mallia. Ohjelmatyöhön on saatu mukaan merkittävä määrä viranomaissektorin ulkopuolisia tahoja, kuten yliopistoja ja elinkeinoelämää. Kaupunkipoliitiikan tulisi kuitenkin paremmin nojata yhtenäiseen strategiaan, mihin päästäisiin mm. selkiyttämällä aluekeskusohjelman ja suurten kaupunkiseutujen politiikkakokonaisuuden välistä suhdetta.

Samalla kun kaupunkipoliitiikka pyrkii kokonaisvaltaiseen otteeseen, sen toimenpiteissä voidaan havaita yhä sektorientoitumista. Esimerkiksi asuntopoliitiikka on monin paikoin irrallaan kilpailukyky politiikasta, vaikka asiat

ovat suoraan kytköksissä toisiinsa. Eri ohjelmat yhdistävän kehyksen ja strategian puuttuminen on myös aiheuttanut eriytymistä. Muina mahdollisina uhkina kaupunkien kehittämisellä OECD näkee aluekeskusverkon levittäytymisen liian laajalle ja ohjelmien vaatimattoman perusrahoituspanoksen suhteessa laajoihin tavoitteisiin.

Innovaatiopoliitiikan yhteistä omistajuutta lisättävä

Innovaatiopoliitiikan toteuttamisessa OECD pitää Suomea hyvänä esimerkkinä, mutta erittelee samalla useita mahdollisia innovaatiojärjestelmän katekijöitä. Suomi oli ensimmäisten maiden joukossa, jotka omaksuivat idean tutkimus- ja kehittämisinvestoinneista innovaatioiden ja taloudellisen hyödyn tuottajina. Erityistä on ollut, että innovaatioiden luonti on tapahtunut tutkimus- ja yritys elämän ja julkis-

ten kehittäjien tiiviin vuorovaikutuksen kautta. Useista muista maista poiketen on myös tiedostettu alueiden innovaatioympäristöjen myönteinen vaikutus kansalliseen kasvuun.

Huolimatta menestyksekkäistä piirteistään Suomen innovaatiomalli sisältää joitakin puutteita. Aluetason innovaatiotoiminnan ja kansallinen innovaatiopolitiikan välillä ei ole vielä riittävää vuoropuhelua. Innovaatiopolitiikan yhteistä omistajuutta eri ministeriöiden välillä tulisi lisätä esimerkiksi perustamalla innovaatiokomitea. Suomen innovaatiojärjestelmälle on myös ominaista, että sen siinä toimii lukuisia eri välittäjäorganisaatioita. Tämä lisää innovaatioiden siirtokustannuksia yksityiselle sektorille ja asettaa tarpeen koordinaatiolle ja työnjaolle. Alueellisesti OECD näkee innovaatiotoiminnan keskittyneen vasta muutamille kasvuseuduille. Innovaatioiden vaikutusten ulottamiseen maantieteellisesti laajemmalle alueelle mm. aluekeskusohjelman, Multipolis-mallin tai yliopistokeskusten avulla olisi syytä pyrkiä.

Tietoteknologia tarjoaa ratkaisuja

Palveluiden saatavuus maan kaikissa osissa on OECD:n mukaan sekä hyvinvointipolitiikan että aluepolitiikan keskeinen kysymys. Väestöään menettävien alueiden haasteet ovat suuria, mutta OECD arvioi, että kuva problematisoituvasta julkisista palveluista maaseudulla on ristiriidassa Suomen maineen kanssa johtavana informaatioteknologian maana. Erityisesti harvaan-asutuilla alueilla tieto- ja viestintäteknikka auttaisi ratkaisemaan monia

ongelmia. Suomen hyvinä avauksina OECD mainitsee yhteispalvelupisteet, mobiileilla internet-sovelluksilla varustetut kotihoitajat sekä pitkään toimineet kirjastoautot.

Väestöään menettävillä ja maaseutualueilla olisi lisätävä kustannustehokkuutta tietoteknologian käytön lisäksi myös tuottavuutta nostamalla, kuntien yhteistyön ja tehtävien uudella organisoinnilla sekä kannustamalla kuntaliitoksiin. OECD tukee kunta- ja palvelurakennuudistushankkeen tyyppisiä laajoja aloitteita rakenteiden uudistamiseksi. Vastaavia kuntarakenteen muutoksia on meneillään monissa OECD-maissa.

Yhteistyö alueellisen kehittämisen valttina

Yhteistyö eri toimijoiden välillä alueellisessa kehittämisessä toimii hyvin. Yhteistyö perustuu suomalaiseen konsensuskulttuuriin ja mahdollistaa eri alueen toimijoiden mukanaolon kehittämistyössä. Sujuva toiminta on kuitenkin osin seurausta aluekehittämisen toimijoiden runsaudesta ja hyvä koordinaatio on samalla välttämättömyys. Yhteistyön toimivuus edellyttää eri toimijoiden selkeämpää ymmärrystä aluepolitiikan tavoitteista. OECD ehdottaa kehittämistoimien ja tavoitteiden parempaa auki selittämistä sekä rakenteiden yksinkertaistamista.

OECD näkee maakuntien liittojen roolin ja mandaatin Suomessa erikoisena, sillä liitot ovat yhtä aikaa kytköksissä sekä valtion että kuntien tahtoon. Maakuntien liittojen roolia olisi selkiytettävä vahvistamalla niiden toimival-

Maakatsauksen tuloksia esittävät Mario Pezzini (vas.) ja Odile Sallard OECD:stä.

taa ja luomalla niille paremmat mahdollisuudet laatia aitoja pitkän tähtäimen kehittämisstrategioita. Mielenkiintoista on, että samalla kun suositellaan liittojen aseman selkiyttämistä, OECD perää suurten kaupunkiseutujen merkityksen tunnistamista ja aseman vahvistamista alueellisessa kehittämisessä.

Maakatsausta hyödynnetään aluepolitiikan kehittämisessä

Maatutkimuksen tuloksia ja suosituksia hyödynnetään aluepolitiikan kehittämisessä ja tulevan ohjelmakauden valmistelussa. Tutkimuksen valmistelua ohjasi eri ministeriöistä ja Kuntaliitosta koostuva tiimi, jonka laajennetussa kokoonpanossa olivat mukana myös alueellisten toimijoiden edustajat. Suomen maakatsauksen valmistelusta vastasi OECD:ssa aluepolitiikan ja julkisen hallinnon pääosaston tutkija **Philip Wade** ja tutkintaa johti yksikön päällikkö **Mario Pezzini**.

Olli Voutilainen

Maakatsausraportti on tilattavissa osoitteesta www.oecdbookshop.org ja katsauksesta laadittu suomenkielinen tiivistelmä saatavissa osoitteesta www.intermin.fi/julkaisu/312005.

Alue- ja kaupunkipolitiikka- ministerikokous Bristolissa

Iso-Britannia järjesti epävirallisen alue- ja kaupunkipolitiikkaministerien kokouksen 6.-7.12.2005 Bristolissa. Kokouksessa keskusteltiin Britannian puheenjohtajuuskauden kestävästä yhdyskunnat -teemasta. Lisäksi kokouksessa käsiteltiin komission työpapereita kaupunkipolitiikasta. Kokouksen puheenjohtajana toimi varapääministeri **John Prescott**. Suomen delegaatioon kuuluivat sisäasiainministeriöstä ylijohdaja **Silja Hiironniemi**, **Mika Honkanen** ja ympäristöministeriöstä **Matti Vatiilo**.

Bristol Accord jäsentää kaupunkien kehittämistä

Ison-Britannian esittelemä lähestymistapa kestävien yhdyskuntien luomisesta sekä kaupungeissa että maaseudulla sisältää kahdeksan elementtiä: 1) aktiivinen, osallistava ja turvallinen, 2) hyvin johdettu ja osallisuutta tukeva, 3) ympäristön huomioiva, 4) hyvin suunniteltu ja rakennettu, 5) hyvillä liikenneyhteyksillä varustettu (ml. tietoliikenne), 6) menestyvä ja innovatiivinen paikallistalous, 7) laadukkailla palveluilla varustettu ja 8) oikeudenmukainen kaikille väestöryhmille. Britannia oli laatinut tapaustutkimukset kahdeksasta eurooppalaisesta kaupunkiseudusta mm. Helsingin Viikin ekologisesta asuinalueesta.

Kokonaisvaltainen kaupunkiseutujen kehittäminen on yhdensuuntaisen Suomen kaupunkipolitiikan kanssa. Suomi ilmoitti muiden maiden tavoin hyväksyvänsä Bristol Accordin ja pitää kestävästä yhdyskunnan keskeisenä tekijänä kilpailukykyä ja hyvää in-

novaatiokykyä. Samalla Suomi sisällyttää kilpailukykyyn myös hyvinvointiin liittyviä elementtejä.

Euroopan investointipankin roolin vahvistaminen

Iso-Britannia esitti Euroopan investointipankin (EIB) osallistumisen ja vaikutuksen lisäämistä kaupunkien ja muiden yhdyskuntien kehittämisessä. Tätä valmistelemaan esitettiin jäsenvaltioiden, EIB:n ja komission edustajista koostuva asiantuntijaryhmää. Ryhmän raportti luovutettaisiin alue- ja kaupunkiministereille Saksan puheenjohtajakaudella keväällä 2007.

Suomi yhtyi Euroopan investointipankin roolin vahvistamiseen. EIB:n lainat kaupunkien kehittämisessä ovat toimineet Suomessa hyvin. Toisaalta koska Suomessa pankki lainoittaa kaupunkien kehittämishankkeita henkeä kohti laskettuna jäsenmaista eniten, ei eurooppalainen yhteistyö sinänsä toisi merkittävää lisäarvoa. Siksi eri jäsenmaissa olisi kartoitettava yhteistyön tarvetta ennen sen tiivistämistä.

Skills Symposium hakee paikkaansa

Kestävät yhdyskunnat -teeman toteuttaminen edellyttää laaja-alaista osaamista. Esimerkiksi muutoksenhallintaa, strategista johtamista ja kumppanuutta olisi vahvistettava eurooppalaisella yhteistyöllä. Iso-Britannia esitti osaamissymposiumin (Skills Symposium) järjestämistä Leedsissä syksyllä 2006. Tavoitteena on vaihtaa hyviä käytäntöjä ja vahvistaa laaja-alaisia taitoja yhdyskuntien kehittämisessä. Suomi ei

ottanut kantaa symposiumiin eikä sen rahoitukseen.

Komission työpapereita kaupunkipolitiikasta

Komisaari **Danuta Hübner** esitteli komission työpapereita ”Koheesio- ja kaupunkipolitiikka ja kaupungit: kaupunkien osallistuminen kasvun ja työpaikkojen luomiseen”. Se on komission vastaus ministerien Rotterdamin epävirallisessa ministerikokouksessa marraskuussa 2004 yhteisesti esiin nostamiin kysymyksiin kaupunkiulottuvuuden vahvistamisesta. Paperissa komissio antaa jäsenmaille vain suosituksia, miten alueet ja kaupungit voivat hyödyntää rakennerahastovaroja pyrittäessä Lissabonin tavoitteiden saavuttamiseen. Vaikka komissio ei ehdota tuleviin ohjelmiin sitovaa toimintalinjaa kaupungeille, niin komissio näkee, että erityisten kaupunkitoimenpiteiden puuttuessa kaupunkipolitiikasta huolehtiminen on vaarassa erilaistua liikaa eri jäsenvaltioissa. Myös Euroopan parlamentti on huolissaan asiasta. Komissio käy jäsenvaltioiden kanssa vielä neuvottelut miten kaupunkiasioiden pitäisi näkyä strategisissa suuntaviivoissa. Tähtäimenä on jäsenmaiden, komission ja Euroopan parlamentin alueiden komitean yhteinen konferenssi keväällä 2006.

Kokouksessa työpapereita toivotettiin tervetulleeksi ja todettiin, että kaupunkiseuduilla on keskeinen rooli koheesio- ja kaupunkipolitiikan alueellisen ulottuvuuden saavuttamisessa. Suomi korosti toisaalta puheessaan myös, että on vältettävä uuden byrokratian luomista.

Mika Honkanen

Maakuntaohjelmien toteuttamissuunnitelmat valmistuneet

Maakuntaohjelmien toteuttamissuunnitelmat valmistuivat lokakuun lopussa kolmannen kerran. Suunnitelmien laatimisprosessi sujui alueilla jo ilmeisen rutinoitusti. Sisällöllisesti suunnitelmissa näkyvät kunta- ja palvelurakennemuutokset, nykyisen EU-ohjelmakauden päättäminen ja valmistautuminen uuteen kauteen sekä maakuntien halu osallistua osaamiskeskus- ja aluekeskusohjelmien uuteen vaiheeseen.

Toteuttamissuunnitelmien rahoitusesitysten laatimista on vaikeuttanut epätietoisuus vuoden 2007 EU:n rahoituksen määrästä ja alueellisesta kohdentumisesta. Maakunnat ovat siksi odotetusti arvioineet EU-rahoituksen määrän vuonna 2007 hyvin eri lailla: jotkut maakunnat eivät ole tehneet esitystä lainkaan, useat asettavat tavoitteeksi nykytasoisesta rahoituksen säilymisestä ja eräät arvioivat EAKR-rahoituksen vähenevän, mutta tavoittelevat nykytasosta ESR- ja maaseudun kehittämisrahoitusta. Näistä ristiriitaisista näkemyksistä johtuen vuoden 2007 EU:n ja vastaavan valtion rahoitusta koskevat esitykset eivät anna oikeaa kuvaa maakuntien tavoitteista. Asiaa arvioidaan uudelleen, kun EU:n tasolla on päätetty unionin rahoituskehyksestä ja kansalliset päätökset EU-rahoituksen rahastojen välisestä jakautumisesta ja alueellisesta kohdentumisesta on tehty. Yleisenä maakuntien tavoit-

teenä on kompensoida alenevaa EU-rahoitusta kansallisin varoin; pääosin rahoituspaineet kohdistuvat sisäasiainministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, työministeriön ja opetusministeriön hallinnonaloille.

Toteuttamissuunnitelmien laadintaa uudistuu

Vuonna 2006 toteuttamissuunnitelmien laadintaa uudistetaan. Uudistuksen perusteena on eduskunnan marraskuussa 2005 hyväksymä alueiden kehittämislain muutos, jolla toteuttamissuunnitelmien vaikuttavuutta ministeriöiden talousarvion valmistelussa lisä-

tään. Sisäasiainministeriö antaa lainmuutoksesta johtuvat ohjeet maakunnan liitoille keväällä 2006. Ohjeita valmistellaan yhteistyössä eri ministeriöiden ja maakunnan liittojen kanssa alueellisen ohjelmatyön ohjausryhmässä (ns. TOTSU-ryhmä). Ryhmän toimeksiantoa on tarkoitus jatkaa 31.3.2007 saakka. Samalla tarkistetaan sen tehtäviä siten, että ohjausryhmä osallistuu jatkossa lainmuutoksen toimeenpanon valmisteluun alueiden kehittämislain mukaisten määrärahojen talousarviovalmistelun ja niitä koskevien yhteistyöneuvottelujen osalta.

Tarja Arajärvi

Toteuttamissuunnitelmista on tehty yhteenveto aikaisempien vuosien tapaan, joka on toimitettu ministeriöille käytettäväksi tausta-aineistona vuoden 2006 määrärahojen alueellista jakoa ja vuoden 2007 talousarvion valmisteltaessa. Yhteenveto sekä kaikki maakuntien suunnitelmat: www.intermin.fi/suomi/toteuttamissuunnitelmat.

**Alue-Integraattorin toimitus toivottaa
kaikille lukijoilleen
rauhaisaa joulunaikaa ja onnellista
uutta vuotta 2006.**

Harvaan asutut alueet huomioon uuden kauden valmistelussa

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän (YTR) harvaan asutun alueen teemaryhmä on käsitellyt syrjäisten alueiden ominaispiirteiden huomioon ottamista tulevan rakennerahastokauden valtakunnallisten ja alueellisten ke-

hittämisstrategioiden ja -ohjelmien valmistelussa.

Työkaluksi valmistelijoille teemaryhmä esittää kysymyspatteristoa. Strategioiden ja ohjelmien laatimisprosessissa sekä lopullisissa asiakirjoissa tu-

lee ottaa kantaa ja antaa vastauksia ainakin seuraaviin harvaan asuttujen alueiden kehittämisen kannalta keskeisiin kysymyksiin:

1. Mistä muodostuu ohjelma-alueella harvaan asuttujen alueiden kilpailukyky?
  - Mitkä ovat harvaan asuttujen alueiden kilpailukyvyn kehittämisen parhaat mahdollisuudet?
  - Mitkä ovat harvaan asuttujen alueiden kilpailukyvyn kehittämisen suurimmat uhkatekijät?
2. Miten huomioidaan ohjelman kohdealueen harvaan asuttujen alueiden kilpailukyvyn kohentaminen ohjelman tavoitteissa, strategiassa, toimintalinjoissa, toimenpidekokonaisuuksissa ja rahoituksessa
3. Miten ja millä mittareilla seurataan ja raportoidaan 2007–2013 harvaan asutuille alueille kohdistettujen resurssien ja toimenpiteiden tuloksia ja vaikutuksia?
4. Miten ohjelmassa tapahtuu resurssien ja toimenpiteiden porrastus toiminta-alueen haasteellisuuden vaihtelun mukaan?
5. Miten ohjelmassa mahdollistetaan erilaisten alueellisten hanketoimijoiden toimintaedellytykset?

Harvaan asutun alueen teemaryhmä osallistuu tulevan rakennerahastokauden suunnitteluun harvaan asutun maaseudun etujen puolustajana. Teemaryhmä kuvaa harvaan asutun maaseudun muutosprosessia, tekee enna-

kointia ja hakee haasteelliseen toimintaympäristöön uusia mahdollisuuksia. Teemaryhmän puheenjohtajana toimii **Marja Taskinen** sisäasiainministeriöstä, koordinoivana sihteerinä **Tarmo Salo** Rajaseutuliitosta ja tutkimussih-

teerinä **Teemu Juntunen** Suomen Aluetutkimus FAR:sta. Jäsenistö edustaa laaja-alaista asiantuntemusta maaseudun kehittämisen eri kulmilta. Mukana on hallinnon, maaseudun kehittäjien ja tutkimuksen edustajia.

Suomi Urbactin puheenjohtaja vuonna 2006

Urbactin seurantakomitea kokoontui Pariisissa 28.10.2005. Urbact-ohjelma voi teoriassa kestää vuoden 2008 loppuun saakka. Käytännössä ohjelman seitsemästätoista kokemustenvaihtoverkosta kymmenen kuitenkin loppuu vuoden 2006 aikana. Ensi vuonna pitäisi lisäksi löytää ratkaisu siihen, miten kaupunkien kokemustenvaihto jatkuu tulevilla rakennerahastokaudella. Nyt verkostoissa on mukana yhteensä 241 kaupunkia.

Seurantakomitea myönsi muutamalle verkolle lisäaikaa, joskin sovitusta verkkojen 36 kuukauden enimmäistoimijasta halutaan pitää kiinni. Sihteeristö korosti myös,

että verkkojen varsinaisina partnereina voi olla vain kaupunkeja. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki verkossa mukana olevat kaupungit ovat sitoutuneet poliittisesti. Muu taho, kuten konsultti, voi toimia verkossa vain kaupungin valtuuttamana, ei itsenäisesti.

Tulevaksi puheenjohtajaksi vuodelle 2006 valittiin kokouksessa yksimielisesti Suomi ja **Veijo Kavonius**. Suomea kokouksessa edustivat **Kauko Aronen** Suomen Kuntaliitosta ja **Mika Honkanen** sisäasiainministeriöstä.

Mika Honkanen

Aluebarometri 2005: Maakuntien kehitysnäkymät valoisat

Alueiden yleiset kehitysnäkymät ovat edelleen valoisat. Maakuntien väliset ja maakuntien sisäiset erot ovat kuitenkin kasvanneet. Luottamus tulevaisuuteen on aikaisempaa suurempi maakuntien keskuseuduilla, erityisesti suurilla kaupunkiseuduilla. Varovaisimmin tulevaisuuteen suhtaudutaan harvaan asutuilla ja maaseutumaisilla seuduilla.

Palvelurakenteen uudistaminen arvioidaan välttämättömäksi kuntien tehostaessa toimintojaan. Useimmissa kunnissa on edelleen ongelmia terveydenhoidossa ja vanhusten hoidossa, mutta päivähoitotilanne näyttää valoisammalta. Terveydenhoidon tila huolestuttaa erityisesti teollisilla kaupunkiseuduilla ja harvaan asutuilla alueilla, päivähoitotilanne puolestaan maakuntien kes-

kusseuduilla.

Suhtautuminen kuntien yhdistymiseen on muuttunut merkittävästi kuluvan vuoden aikana koko maassa. Vastaajista 2/3 arvioi kuntansa tekevän yhdistymispäätöksen kymmenen vuoden kuluessa, kun heitä viime vuonna oli vajaa kolmannes.

Kuntien rahoitus tilanne on hieman parantunut, mutta sen uskotaan pysyvän kireänä vielä lähivuosina. Ongelmat ovat lisääntyneet vain maaseutumaisilla seuduilla. Aiempaa myönteisempien arvioiden taustalla on kuntien parantunut verotulokehitys koko maassa. Paras kehitys on Helsingin metropolialueella ja suurilla kaupunkiseuduilla. Verokorotusten tarpeen kuitenkin arvioidaan pysyvän suurena myös tulevaisuudessa.

Osaamiskeskuksille kansainvälistymisstrategia

Suomalaisten osaamiskeskusten haasteena on kansainvälistyminen. Tehokkaimmin tämä tapahtuu, mikäli keskuksat kykenevät luomaan tiiviit yhteydet muutamiin tarkkaan valittuihin johtaviin ja kasvaviin markkinoihin ja verkostoituvat niiden avaintoimijoiden

kanssa. Marraskuun lopulla julkaistussa kansainvälistymällä innovaatiovetoiseen kasvuun – osaamiskeskusten kansainvälistymisstrategia 2013 -raportissa on selvitetty osaamiskeskusten kansainvälistymisen nykytilannetta ja laadittu keskuksille kansainvälistymisstrategia.

Eurooppalaisten kaupunkien hyvien hankkeiden tietokanta avattiin

Urbactin seurantakomiteaa edeltävänä päivänä avattiin juhlallisesti hollantilaisten vetämän European Urban Knowledge Network (EUKN) -kaupunkien kokemustenvaihtoverkon nettisivut. Kyseessä on eurooppalaisten kaupunkien hyvien hankkeiden tietokanta. Suomesta hankkeesta on vastuussa Helsingin kaupungin tietokeskus.

Hollantilaisia kiitettiin hankkeen nopeasta toteuttamisesta. Hankkeen käynnistämisestä päätettiin alle

vuosi sitten Rotterdamin ministerikokouksessa ja nyt mukana on jo 15 jäsenmaata. Tästä syystä on realistista olettaa, että tavoite saada mukaan kaikki jäsenmaat vuoteen 2007 mennessä voi toteutua. Puheenvuoroissa EUKN:n jatkumista pidettiin tarpeellisena ja korostettiin, että kaupunkien kokemustenvaihtoa varten tarvitaan jatkossakin oma ohjelma.

Kaupunkien hyvien hankkeiden tietokanta <http://www.eukn.org>

Valtion palvelutavoitteilla parannetaan asiakaspalvelua

Hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on lisätä julkisen hallinnon ja julkisten palvelujen saatavuutta, laatua, tuottavuutta ja tehokkuutta. Tämän päämäärän saavuttamiseksi ministeriöt ja lääninhallitukset ovat asettaneet alaiselleen paikallis- ja aluehallinnolle konkreettiset, mitattavat valtion palvelujen saatavuutta koskevat tavoitteet vuodesta 2006 lukien.

Palvelutavoitteet on nyt asetettu paikallishallinnossa ulosotolle, syyttäjälle, maistraateille, pelastustoimelle, poliisitoimelle, rajavartiolaitokselle, verohallinnolle ja työhallinnolle. Kansaneläkelaitos on myös vahvistanut omaa organisaatiotaan koskevat palvelutavoitteet.

Aluehallinnon palvelutavoitteet on asetettu TE-keskusten yrityspalveluille, työvoimapalveluille sekä maaseutupalveluille, alueellisille ympäristökeskuksille ja Ympäristövirastolle, työ-

suojelupiireille ja lääninhallituksille.

Palvelutavoite lupaus asiakkaalle

Palvelutavoitteiden avulla tehostetaan asiakaspalvelua. Asiakkaalle tavoite on lupaus esimerkiksi käsittelyajan enimmäispituudesta tai odotusajasta palveluun. Palvelutavoitteita asettamalla hallinto lisää asiakkaiden tietoisuutta oikeuksistaan. Samalla tehostetaan myös viranomaisten toiminnan tuloksellisuutta. Palvelutavoitteita asettamalla parannetaan palvelujen alueellista saatavuutta ja varmistetaan palvelutason säilyminen silloinkin, kun viranomaisten yksikkökoot suurenevat ja käyttöön otetaan uusia palvelujen tuotamistapoja.

Esimerkkinä tavoitteista on poliisin toimintavalmiusaika kiireellisissä hälytystehtävissä Etelä-Suomen läänissä 18–28 minuuttia ja Lapin läänissä 18–50 minuuttia. Maistraattien palve-

lutavoitteena on vahvistaa isyyden tunnistamiset enintään kahdessa päivässä. TE-keskusten yrityspalvelut käsittelevät investointitukien rahoitushakemukset 2,5 kuukauden kuluessa.

Palvelujen saatavuuden eräänä kriteerinä on se, kuinka etäällä palvelupiste on asiakkaasta. Palvelutavoitteita asettaessa on mietitty myös sitä, kuinka helposti asiakas saa tarvitsemansa palvelun. Niissä palveluissa, joissa henkilökohtainen asiointi ei ole välttämätöntä on voitu tukea julkisten palvelujen saatavuutta kehittämällä ja lisäämällä sähköistä asiointia. Tarkoituksena on myös yhteispalvelun tehokas käyttö sekä sen laajentaminen sähköiseksi yhteispalveluksi.

Tavoitteiden toteutumista seurataan ja niistä raportoidaan lääninhallitusten vuosittain tekemän peruspalvelujen arvioinnin yhteydessä.

Eeva Puttonen

Viidennet Paikallis- ja aluehallintopäivät pidetään Oulussa

Sisäasiainministeriö ja Tampereen yliopisto järjestävät perinteiset Paikallis- ja aluehallintopäivät Oulussa 12.–13.6.2006. Seminaarin aiheita ovat hallintonselonteko, kunta- ja palvelurakennemuutos, hallinnon tuottavuus sekä työntekijän henkinen hyvinvointi.

Seminaari on tarkoitettu valtionhallinnon ja kuntien edustajille sekä muille asiasta kiinnostuneille.

Merkitse aika jo kalenteriisi!

Kainuun hallintokokeilu käynnistynyt lupaavasti

Yksi arviointiraportin havainnoista on, että kokeilun painopiste on siirtynyt aluekehityksestä palvelujen järjestämiseen. Palvelujen järjestämispuolesta ollaan yleisessä keskustelussa varmasti tällä hetkellä kaikkein kiinnostuneimpia, kun kuntien palvelujen järjestämisestä keskustellaan vilkkaasti muutenkin. Kainuun tulevaisuuden kannalta alueen kehittäminen on avain hengissä pysymiseen. Jos väkiluvun kehitys ei käänny, vastaan tulee päivä, jolloin viimeinen sammuttaa valot. Vaikka julkiset palvelut olisivat kuinka hyvin järjestetyt.

Huomion kiinnittyminen palvelujen järjestämiseen johtunee osaltaan siitä, että merkittävin organisaatiouudistus koski palvelutuotantoa. Usean tuhannen työntekijän organisaation pystyttäminen on suuri ja näkyvä projekti, joka kerää huomiota. Palvelutuotannossa oli myös mahdollista saada nopeasti aikaan havaittavia tuloksia, joista on helppo kertoa. Ei siis ihme, että ainakin keskustelun painopiste näyttää olevan siinä.

Uskon, että todellisuudessa Kainuussa tehdään yhtälailla kovaa työtä alueen kehittämiseksi. Uusia työkaluja ovat Kainuun kehittämisraha ja sosiaaliturvamaksun määräaikainen alentaminen. Näistä varsinkin kehittämisrahan täysimääräinen hyödyntäminen edellyttää hieman harjoittelua, kun vastaavaa esimerkkiä ei ole. Alueiden kehittämistyön tulokset tulevat selvästi hitaammin kaikkien nähtäville kuin palvelutuotannon organisaatiouudistukset.

Kainuun hallintokokeilun ensimmäinen arviointiraportti on valmistunut. Raportin pääsisältö on myönteinen ja se kertoo kainuulaisten ponnisteluiden onnistumisesta. Arvioinnin mukaan myös maakunnalla olevat taustaedellytykset ovat vaikuttaneet kokeilun onnistuneeseen alkuvaiheeseen. Arvioinnista vastaa Tampereen yliopisto ja käytännössä ensimmäisen raportin ovat tehneet Jenni Airaksinen, Arto Haveri ja Anni Jäntti.

Kainuun tilaa kuvaavat mittarit ovat kääntyneet parempaan suuntaan. Keskeistä on, että maakunnan työllisyystilanne on parantumassa. Se on edellytys väestön pitämiseksi alueella ja maakunnan kehittämiseksi. Kainuussa keskustellaan paljon maakunnan elinkeinopolitiikasta ja sen tekemisestä. Tämä kenttä monine toimijoinen voi näyttää ulkopuoliselle hajanaiselta, mutta maakunnan rooli kirkastuu yhteistyön ylläpitäjänä ja voimavarojen suuntaajana.

Kokeilun onnistumiselle Kainuussa useita edellytyksiä

Arviointiraportista löytyy onnistuneen muutosprosessin taustasyitä, jotka on hyvä pitää mielessä, kun isoja uudistamishankkeita suunnitellaan. Tutkijoiden mukaan Kainuussa vaikuttaa yhteinen identiteetti, joka on mahdollistanut tällaisen hankkeen läpiviemisen. Ymmärrän sen niin, että alueella oli selvästi tavanomaista enemmän keskinäistä luottamusta ja ymmärrystä samassa veneessä olemisesta. Ilman tätä kokeilu ei olisi nyt näin hyvässä tilassa.

Toinen merkittävä psykologinen edellytys muutokselle oli maakunnas-

sa vallitseva yhteinen näkemys siitä, että entisellään ei voida jatkaa. Muutosta perusteltiin aikanaan usein numeroilla ja ennusteilla, jotka arvioinnin mukaan olivatkin osuvia ja uskottavia. Monien muiden asioiden ohella tästä voi oppia kiinnittämään huomiota uudistusten piirissä olevien yhteishenkeen, yhteiseen identiteettiin ja muutoksen tarpeen sisäistämiseen. Kun erilaisia rajoja piirrellään ja laajoja järjestelmiä muutetaan, on näillä seikoilla onnistumisen kannalta keskeinen merkitys.

Arvioijat näkivät maakuntahallinnon demokraattisen ulottuvuuden pelkästään myönteisenä seikkana. Maakuntavaaleja koskevat säännökset sen sijaan saivat arvioijalta melko tylyn tuomion. Vaalisäännöksiä ollaankin muuttamassa niin, että maakunta olisi yhteinen vaalipiirinä ja kuntakohtaisista kiintiöistä valtuustossa luovuttaisiin. Arvioijat näkivät maakuntavaltuuston roolin erittäin merkittävänä kokeilun onnistumisessa. Heidän mukaansa onnistuminen on kiinni siitä, miten valtuusto vaativassa työssään onnistuu. Siihen työhön voi vain toivottaa onnea.

Teemu Eriksson

Periferisyyden syndrooma

Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat ja Pohjois-Ruotsin alueet teettivät tutkimuksen Euroopan unionin syrjäisten, harvaan asuttujen pohjoisten alueiden oloista, joka valmistui loppuvuodesta. Tutkimuksen tekijäksi valittiin yhteiskuntatutkimukseen erikoistunut yhteispohjoismainen tutkimuslaitos Nordregio.

Euroopan harva asutus keskittyy pohjoiseen

Harvaa asutusta tutkijat analysoivat määrittelemänsä väestöpotentiaali-käsitteen kautta: harvaan asuttuja ovat alueet, joissa 50 kilometrin säteen sisällä asuva väestömäärä jää tietyn kynnyksarvon alle. Yleisimmin käytetyllä 12,5 asukasta/km² kynnyksarvolla Itä- ja Pohjois-Suomi, suurimpia kaupunkiseutuja lukuun ottamatta, ovat harvaan asuttuja. Muualla Euroopassa harvaa asutusta on oikeastaan vain Skotlannissa ja Espanjan sisämaassa sekä pieninä riipauksina mm. Irlannin länsirannikolla ja Kreikan saaristossa.

Suomen ja Ruotsin harvaan asutuilta alueilta tutkimus löytää myös selviä eroja. Pohjois-Ruotsi ja Pohjois-Suomi ovat suurelta osin asumattomia, kun taas Itä-Suomi on harvaan mutta kauttaaltaan asuttu. Tämä on omiaan lisäämään esimerkiksi palvelujen järjestämisen kustannuksia Itä-Suomessa.

Tutkimusalueen sosio-ekonomista tilaa kuvaavat mm. aleneva väestökehitys, ikääntyvä väestö, alhainen tulo- ja alhainen koulutustaso. Syntyvyyden ja ikärakenteen mittareilla Pohjois-Suomen kehitys kuitenkin erottuu tutkimusalueen sisällä verraten positiivisena. Muuttoliike taas kohtelee kova-

Tuore tutkimus nostaa pohjoiset alueet näkyviin Euroopan kartalla kuvaamalla niille ominaisia piirteitä. Yleensä EU:n reuna-alueet eivät eurooppalaisissa tilastovertailuissa erotu. Tutkimus vahvistaa, että monet jo vuosikymmeniä jatkuneet kehityspiirteet muodostavat syrjäisten harvaan asuttujen alueiden syndrooman, negatiivisen kehityskierteen, joka pitää ja voidaan katkaista. Johtopäätöksenä todetaankin, että syrjäisten harvaan asuttujen alueiden erityisolot vaativat alueellisen kehittämisen työkaluilta erityistä osumatarkkuutta ja keskinäistä yhteensopivuutta.

kouraisimmin Pohjois-Suomea, selvänä poikkeuksena Oulun seutu. Julkisen sektorin osuus työllisistä on Itä-Suomessa selvästi pienempi kuin Pohjois-Suomessa ja Pohjois-Ruotsissa.

Suomen ja Ruotsin välillä on kansallisia eroja: Suomessa esimerkiksi työllisyysasteen tai tulotason alueelliset erot ovat suurempia kuin Ruotsissa.

Saavutettavuutta ja periferisyyden kustannuksia vaikea mitata

Syrjäisyyden mittaaminen saavutettavuutta kuvaavilla mittareilla osoittautui vaikeaksi. Eurooppaa hahmotetaan tutkimuksessa erilaisina saavutettavuusvyöhykkeinä esimerkiksi sen mukaan, miten nopeasti miltäkin alueelta päästään keskeisille markkinoille tai miten suuri väestöpotentiaali mistäkin Euroopan kolkasta on maanteitse saavutettavissa. Saavutettavuuskarttoja voidaan pitää vain suuntaa-antavina.

Periferisyyden hinnoittelussa ja kylmän ilmaston aiheuttamien lisäkustannusten arvioinnissa raportti jättää haastetta tulevillekin tutkimuksille.

Osaamiseen tukeutuvaa kasvua kannustettava

Tulevaisuuden vahvuuksina tutkijat näkevät alueen osaamisen ja elinkeinoelämän. Pohjoisen harvaan asutuilla alueilla yliopisto- ja ammattikorkeakouluverkko ja sitä täydentävä osaamiskeskittymien verkko on suhteellisen laaja ja tietoliikenneyhteydet kattavia. Osaamiseen ja omiin vahvuuksiin perustuvan kasvun aikaansaamista tutkijat pitivät hyvänä – ja mahdollisena – keinona katkaista negatiivinen kehityskierre. Tähän ei päästä yksittäisillä tempuilla. Tarvitaan eri toimenpiteitä yhteen sovittavaa pitkäjänteistä kehittämispolitiikkaa, joka huomioi alueiden erilaiset lähtökohdat.

Tutkimustuloksia esitely Brysselissä ja kotimaassa

Alustavia tuloksia esiteltiin toukokuussa Brysselissä jäsenmaiden edustajille, europarlamentaarikoille ja komission virkamiehille. Marraskuussa alueiden delegaatio luovutti tutkimuksen aluekomissaari **Hübnerille**. Joulukuussa tutkimustulokset esiteltiin komission

Espon-tutkimusohjelma loppusuoralla

Espon-tutkimusprojektit ovat edenneet odotusten mukaisesti. Tutkimusohjelmassa on vuosien 2002–2005 aikana käynnistynyt 30 kansainvälistä hanketta, joissa tutkitaan ja selvitetään Euroopan alueiden yhteiskunnallista kehitystä. Hankkeissa on ollut mukana noin 200 tutkimuslaitosta eri Euroopan maista.

Espon-ohjelmassa on valmistunut tähän mennessä 16 loppuraporttia ja loput valmistuvat vuoden 2006 aikana. Keskeisinä teemoina ovat olleet alueiden verkostoituminen (polycentrism), maaseutu-kaupunki -suhteet, EU:n laajeneminen, tietoyhteiskunta, väestönkehitys, EU-tukien vaikutukset alueilla, talouskehitys, globalisaatio sekä EU:n tuleva kehitys. Erityisen mielenkiintoisia ovat Euroopan tulevaisuutta koskevat vaihtoehtoiset skenaarit, jotka julkaistaan syksyllä 2006.

Espon-päätösseminaari Suomessa

Espon-projekti päättyy vuoden 2006 lopussa ja EU:n puheenjohtajamaana Suomi saa kunnian järjestää päätösseminaarin, jossa käydään läpi viimeiset loppuraportit ja arvioidaan koko ohjelman tuloksia. Lisäksi esille nousee Espon-ohjelman toteuttaminen seuraava

valla ohjelmakaudella 2007–2013. Seminaari pidetään 14.–15.11.2006 Espoossa ja sinne odotetaan saapuvan yli 200 eurooppalaista tutkijaa ja virkamiestä.

Itämeren alueesta kokoustetaan keväällä Virossa

Espon Contact Point -verkoston (ECP) Pohjois-Euroopan jäsenet järjestävät Itämeren aluetta käsittelevän seminaarin *Territorial Cohesion and Coordination in the Baltic Sea Region: National and Transnational Actions*, joka pidetään Pärnussa 24.–25.4.2006. Tavoitteena on edistää Espon-ohjelman kansainvälistä verkostoitumista ja seminaari on hyvä tilaisuus päästä mukaan Espon-keskusteluun vaiheessa, jolloin ohjelman viimeisetkin tutkimushankkeet ovat valmistumassa.

Seminaari on tarkoitettu erityisesti aluekehittämisen ja aluesuunnittelun parissa työskenteleville. Ohjelma ja ilmoittautumisohjeet julkaistaan Espon Suomessa -projektin kotisivulla

www.espon.fi vuoden 2006 alussa.

Espon Suomessa -projektin toinen raportti valmis

Espon Suomessa -projekti julkaisee joulukuussa raportin, joka osittain perustuu Espon-tutkimuksia käsitelleen työryhmän aineistoon Kunnallistieteen päiviltä lokakuussa 2005. Lisäksi on mukana tutkimusprojektien tuloksia kommentoivia artikkeleita. Raportti, jonka toimittavat **Heikki Eskelinen** ja **Timo Hirvonen**, julkaistaan Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksen sarjassa.

Pohjoisen Periferian -ohjelman osana on käynnistynyt kansainvälinen yhteishanke ”Spatial North”, jonka eräs tavoite on arvioida Espon-tulosten käyttökelpoisuutta aluesuunnittelussa harvaanasutuilla alueilla. Hankkeessa ovat mukana mm. maakunnalliset liitot Itä-Suomesta, Nordregio ja Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitos.

Ilkka Mella

Lisätietoa ohjelmasta ja hankkeista:

Esponin kotisivuilta www.espon.lu (englanniksi) ja Espon Suomessa -projektin kotisivuilta www.espon.lu

aluepolitiikan pääosaston johtajalle **Graham Meadowsille**, joka viime vuoden lopulla rohkaisi alueita tähän tut-

kimushankkeeseen.

Juuri hyväksytyssä EU:n budjetissa vuosille 2007–2013 Itä- ja Pohjois-

Suomi saavat harvaan asutukseen ja syrjäisyyteen liittyvän pysyvän haitan perusteella aluekehitysrahastosta 35 euron vuotuisen lisätuen asukasta kohti.

Kehittämisjohtaja Riitta Koskinen
Etelä-Savon maakuntaliitto

Tutkimusraportti löytyy piakkoin liittojen kotisivuilta. Painettu julkaisu ilmestyy vuoden vaihteen tienoilla.

Aluepolitiikan pohjoismainen yhteistyö uudistuu

Pohjoismainen alueministerikokoonpano kokoontui viimeisen kerran 18.11.2005 Kööpenhaminassa. Puheenjohtajana toimi Tanskan ympäristöministeri **Connie Hedegaard**. Ministeri **Mannisen** ollessa estyneenä Suomea edusti osastopäällikkö **Silja Hiironniemi** sisäasiainministeriöstä avustajanaan **Harry Ekestram**.

Kokouksessa hyväksyttiin NÄRP:n valmistelema uusi rajaseutuyhteistyöstrategia. Pyrkimyksenä on kytkeä PMN:n tuki rajaseutuyhteistyölle selvemmin pohjoismaisen yhteistyön strategiaan painopisteisiin ja joustavoittaa rahoitusta. Jatkossa jokainen tuettava organisaatio saisi saman perusrahoituksen, mutta muuten otettaisiin huomioon toiminnan tuloksellisuus ja sen kytkeytyminen PMN:n prioriteetteihin. Tarkoitus on myös avata mahdollisuus uusille yhteistyöorganisaatioille hakea rahoitusta. Uusi menettely edellyttää seurannan kehittämistä ja indikaattoreita.

Alueministerit suhtautuivat kokouksessa myönteisesti uuden yhdistetyn elinkeino-, energia- ja aluepolitiikan ministerineuvoston (MR-NER) muodostamiseen. Samalla he pitivät tärkeänä säilyttää NÄRP omana virkamieskomiteana, varmistaa Nordregion toimintamahdollisuudet uudessa rakenteessa sekä varmistaa riittävät tukipalvelut PMN:n sihteeristössä. Alueministereil-

Osana Pohjoismaiden Ministerineuvoston modernisointityötä lakkautetaan erillinen alueministerikokoonpano (MR-REG) tämän vuoden jälkeen. Aluesektorin asioita käsitellään jatkossa uudessa yhdistetyssä elinkeino-, energia- ja aluepolitiikan ministerineuvostossa (MR-NER). Yhteistyöministerit ovat kuitenkin päättäneet, että aluepolitiikan virkamieskomitea (NÄRP) säilyy.

le esitettiin myös Nordregion laatima selvitys Pohjoismaiden Itämeristrategioista sekä islantilaisen ja färsaarelaisen konsultin laatima raportti Länsipohjan taloudellisista suhteista muihin Pohjoismaihin.

Ensi vuonna aluepoliittisia asioita käsitellään uudessa MR-NER kokoonpanossa. On kuitenkin mahdollista että vuoden 2006 puheenjohtajamaa Norja järjestää erillisen alueministerikonferenssin.

NÄRP pohjusti ensi vuoden toimintaa

Vuoden viimeinen NÄRP-kokous pidettiin 7.12.2005 Kööpenhaminassa. Puheenjohtajana toimi **Peder Baltzer Nielsen** Tanskasta ja Suomea edusti **Harry Ekestram** sisäasiainministeriöstä.

Keskeinen kysymys oli ministerineuvoston hyväksymän rajaseutuyhteistyöstrategian operationalisointi. Vuodesta 2006 tulee ”ylimenokausi”. Nordregionille annettiin tehtäväksi val-

mistella esitys seurantaindikaattoreiksi kevättalvella. Vuonna 2006 yhteistyöorganisaatioiden perusrahoitus tulee olemaan 400 000 DKK. Uusia organisaatioita ei oteta mukaan tässä vaiheessa, vaan uuteen järjestelmään siirrytään toden teolla vasta vuonna 2007.

NÄRP käsiteli myös useita hankkeita ja päätti myöntää rahoitusta seuraaville: rajat ylittävän työssäkäynnin tilastoinnin kehittäminen, Juutinrauman portaali, ”osaamiskaupunkia” koskeva selvitys, Nordregion tutkimusohjelma, Functional Urban Regions -hanke ja PMN:n vastinrahoitus Itämeren Interreg-ohjelman BEN-hankkeelle.

Lisäksi käsiteltiin rajaseutuorganisaatioiden ja eri ad hoc-työryhmien vuosiraportteja, PMN:n modernisointiprosessin etenemistä ja Norjan tulevaa puheenjohtajuusohjelmaa. NÄRP:n seuraava kokous pidetään 6.-7.2.2006 Brysselissä.

Harry Ekestram

Beslutet om EU:s finansieringsram tillfredställande för Finlands regionutveckling

Samförståndet om EU:s finansieringsram för 2007–2013, som uppnåddes på Europarådet 17.12, innebär att det under kommande ramperiod står 308 miljarder euro dvs. 36 procent till förfogande för EU:s regional- och strukturpolitik. Till Finlands styrs cirka 1535 miljoner EU:s strukturfondsstöd under hela perioden, stödet per år är i medeltal cirka 219 miljoner euro. Beslutet innebär en nedskärning av Finlands regionstöd på cirka en fjärdedel jämfört med dagens nivå. I och med att tyngdpunkten inom regional- och strukturpolitik flyttas till de nya medlemsländerna är nedskärningarna i Finlands stöd måttliga.

Betydande för Finland är att de särskilda behoven i östra och norra Finlands glesbebyggda områden erkänns på EU-nivå. Östra och norra Finland får ett årligt tilläggsstöd på 35 euro per invånare. Utöver tilläggsstödet får östra Finlands storområde specialbehandling som grundar sig på stödet under övergångsperioden.

De största proportionella nedskärningarna sker i i södra och västra Finland. Beslut om den slutliga regionala fördelningen av stödet fattas nationellt, utom när det gäller östra Finland. Genom den regionala och tematiska fördelningen av stöden kan man därför säkerställa att en utvecklingspolitik enligt EU:s strukturfondsprogram fortgår också i programområdena i västra och södra Finland och på Åland.

Antti Valle

Mål 1- och 2-programmens mellantidsutvärderingar har uppdaterats

Enligt den uppdaterade informationen av mellantidsutvärderingarna från år 2003 har programmen framskridit bra och programmets kvantitativa mål kommer i hög grad att uppnås. De största utmaningarna för den kommande perioden är för Östra Finland att den avlägsna landsbygden blir efter i utvecklingen och för Norra Finland den unga befolkningen som är i fara att bli utslagen. Enligt utvärderingen borde Södra och Västra Finland bl.a. öka företagsamhet inom vård, utbildning av arbetskraft och trygga utbildning på högskolenivå. Under den kommande perioden är det viktigt att EU-programmen har samband med det nationella strategiarbetet och att de olika programmets inverkan kan utvärderas på regional nivå samtidigt.

Laura Teinilä

Stängningen av mål 1- och 2-programmen förbereds

Programperioden lider mot sitt slut och förberedningen för stängningen av programmen har påbörjats på nationell nivå. Viktiga datum för stängningen är 31.12.2006, då de sista egentliga projektbesluten skall vara gjorda, 31.12.2008, vilket är sista datumet för utfästelsernas och utbetalningarnas stödduglighet samt 30.6.2009, då stängningsdokumenten senast skall sändas till kommissionen.

Tiina Ranta-Lassila

Regionalpolitiken får en positiv utvärdering av OECD

OECD konstaterar i sin landsöversikt om Finlands regionalpolitik att regionalpolitiken är internationellt sett innovativt men behöver samtidigt bättre koordinering och samordning. Finland utgör ett bra exempel i genomförandet av innovationspolitik, där den positiva inverkan regionernas innovationsmiljöer har på nationell tillväxt har insetts. Innovationsmodellen har dock även brister och har koncentrerats till vissa tillväxtområden. Enligt analysen fungerar samarbetet inom regionutvecklingen bra mellan olika aktörer. Samarbetet förutsätter dock god koordination.

Olli Voutilainen

Statliga servicemål förbättrar kundservice

Ministerierna och länsstyrelserna har ställt konkreta, mätbara mål för statliga tjänsternas tillgång fr.o.m. år 2006 för den statliga regional- och lokalförvaltningen. För kunden är servicemålet ett löfte om till exempel maximal längden av behandlingstid eller väntetid. Med servicemålen förbättras regionala tillgången av tjänsterna och servicenivån. Servicemålen följs upp och rapporteras om i samband med länsstyrelsernas årliga utvärdering av basservice.

Eeva Puttonen

Förvaltningsförsöket i Kajanalands

Enligt bedömningen har Kajanalandsmodellen varit en lyckad tolkning av dels vilket slag av förändringar utmaningarna i omgivningen kräver och dels av hur radikal reformen kunnat vara i det rådande politiska klimatet. Förvaltningsförsöket i Kajanalands svarar väl mot utmaningarna. I stället för att endast organisera kommunernas tjänster spänner Kajanalandsmodellen över hela lokal- och regionalförvaltningsfältet från statsförvaltningen ända ner till medborgaren.

Teemu Eriksson

Julkinen talous ja alueiden kehitys Tutkijatapaaminen

Sisäasiainministeriön alueiden ja hallinnon kehittämisosasto järjestää perinteisen tutkijatapaamisen
14.2.2006 klo 12.30–16.30 Diana-auditoriossa (Erottajankatu 5, Helsinki).

Seminaarissa kuullaan seuraavat alustukset:

- Alueellinen tasapainomalli ja julkisten menojen vaikutukset maakunnissa (VATT)
- Alueellinen ennakointimalli ja julkisten menojen kehitys seutukunnissa (Henrik Rissanen)
- Alueellinen panos-tuotostutkimus ja sen sovellukset (Tilastokeskus)
- Kuntatalouden tuleva kehitys (Kuntaosasto, kuntaliitto)
- Kuntien taloudellinen tehokkuus (Ilkka Susiluoto)

*Tervetuloa keskustelemaan ajankohtaisista aiheista. Lisätietoa ja ilmoittautumiset 7.2.2006 mennessä
ilkka.mella@intermin.fi.*

Väestön ikääntymiseen varautuminen sisäasiainhallinnossa

Väestörakenteen muutosten ja muuttoliikkeen vaikutuksia sisäasiainministeriön hallinnonalalle on selvitetty. Analyysissa todetaan, että eri hallinnonalojen laaja-alaista yhteistyötä on kehitettävä. Raportti sisältää toimenpide-ehdotuksia hallinnonalan toiminnolle ja palveluille.

Raportti: Väestön ikääntymiseen varautuminen sisäasiainministeriön hallinnonalalla (36/2005)

www.intermin.fi/julkaisu/362005

Alue-Integraattori tietoa aluekehityksestä

Julkaisu on maksuton

Julkaisija: Sisäasiainministeriön alueiden ja hallinnon kehittämisosasto

Osoite: PL 26, 00023 Valtioneuvosto, faksi (09) 160 44650, etunimi.sukunimi@intermin.fi

Vastaava toimittaja: Tarja Pyöriä, puh. (09) 160 43472, **Toimittaja:** Caroline Haga, puh. (09) 160 44501

Svensk resumé: Caroline Haga, **Taitto:** Tuula Kostia

Tilaukset ja osoitteen muutokset: alueintegraattori@intermin.fi tai Raili Markoff, puh. (09) 160 44532

Paino: Kirjapaino Kari Ky

Internet: <http://www.intermin.fi/suomi/integraattori>

ISSN 1237-2226